



EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine  
Kuressaare Ametikooli juuksuritöö ja  
iluteeninduse, majutamise ja  
toitlustamise ning reisimise, turismi ja  
vabaaja veetmise õppekavarühmade  
hindamisaruanne



„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2019

## Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa .....	4
3. Juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise, reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes .....	9
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	9
3.2 Õppimine ja õpetamine .....	19
3.3 Õpetajad.....	31
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmade osas.....	36

## 1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õpilased, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õpilaste ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühmade eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühmade õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. Komisjoni liikmed on kinnitanud allkirjaga neile hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. EKKA büroo on kooskõlastanud hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. Kool kinnitas, et neil ei ole vastuväiteid hindamiskomisjoni liikmete osas.

EKKA juhataja 09.09.2019 korraldusega nr 1-19/82/2019 „Kutseõppe kvaliteedi hindamises 2019 teisel poolaastal osalevad koolide õppekavarühmad, hindamiskülastuse ajad ja hindamiskomisjonide koosseisu kinnitamine” moodustati hindamiskomisjon koosseisus:

Sirje Rekkor	kutseõppe ekspert, Tallinna Ülikool, komisjoni esimees
Ülle Ojamäe	kutseõppe ekspert, Haapsalu Kutsehariduskeskus, komisjoni sekretär
Riinu Raasuke	kutseõppe ekspert, Tallinna Majanduskool
Rudolf Visnapuu	tööandjate esindaja, Estonia Spa Hotels AS, restoran Noot
Monika Sooneste	tööandjate esindaja, Eesti Giidide Liit
Kristi Jürma	tööandjate esindaja, OÜ Gaius

### Lühike hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust

ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis koosõlastati kooli ja EKKAga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded enne hindamiskülastust, hindamiskülastuse ajaks ning hindamisaruande koostamise perioodiks.

Hindamiskülastus toimus 07.-08. oktoobril 2019. a. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmade õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö ja praktilise töö tegevusi.

Komisjon külastas 07.10.2019 juuksuritöö ja iluteeninduse (edaspidi JIT) õppekavarühma (edaspidi ÕKR) praktikaettevõtteid Grand Rose SPA hotell (Marge Nuut), Ilusalong Veetlev Leedi (Ines Teern) ja majutamise ja toitlustamise (edaspidi MT), reisimise, turismi ja vabaaja veetmise (edaspidi RTVV) ÕKR praktikaettevõtteid Arensburg Boutique Hotell ja SPA (Terje Nepper) ning Kuressaare Kuursaal Ku-Kuu kalarestoran (Toomas Leedu), kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles praktikajuhendajatega.

Külastus kulges lodusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, intervjuueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded hindamisaruande koostamise osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühiste ja eralduste, mis väljenduvad aruandes. Aruande lõpliku variandi koostamisel arvestati kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle tähtaegselt 02.12.2019.

## 2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

koolijuhi nimi: Neeme Rand

kooli aadress: Kohtu 22, Kuressaare 93812

telefon: +372 452 4600

e-post: info@ametikool.ee

koduleht: www.ametikool.ee

hindamise korralduse kontaktisikud koolis:

- Kätlin Poopuu, (juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühm), sotsiaaltöö ja iluteeninduse õppesuuna juhtõpetaja, 506 8383, katlin.poopuu@ametikool.ee
- Ülle Tamsalu (majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmad), turismiteenuste õppesuuna juhtõpetaja, 525 6299, ulle.tamsalu@ametikool.ee

### **Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused, arengukava peamised eesmärgid**

Maakonna ainsa kutseõppeasutusena ja saarelisest asendist tingituna pakub Kuressaare Ametikool (edaspidi KAK või Kool) mitmekesiseid kutseõppe võimalusi. Koolis rakendatakse 18 õppekavarühma erialade õppekavu (EHIS-es on registreeritud 52 õppekava, millest hinnatavates õppekavarühmades oli sisehindamise ajal kasutuses 39 õppekava).

**KAK missioon:** Ette valmistada tööturul konkurentsivõimelisi ja elus toime tulevaid inimesi.

**KAK visioon:** 2020. aastal oleme mainekas kutseõppeasutus Euroopas, kes partneritega koostöös reageerib paindlikult tööturu nõudmistele ja pakub innovaatilist koolitust.

**KAK põhiväärtused:** koostöö, asjatundlikkus, uuendusmeelsus, hoolivus, tasakaal.

Hinnatavad õppekavarühmad:

- Juuksuritöö ja iluteenindus
- Majutamine ja toitlustamine
- Reisimine, turism ja vabaaja veetmine

### **Ülevaade analüüsitud õppekavadest**

#### ***Juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühma tasemeõppe õppekavad***

Aruandeperioodil on JIT ÕKRs õpet läbi viidud kolme eriala õppekavade alusel: juuksuri, spaateenindaja ja küünetehniku erialadel. Ühel erialal (juuksur) on õpet pakutud nii 4. taseme kutsekeskhariduseõppe kui 4. taseme kutseõppe õppekavade alusel, kahel erialal (spaateenindaja ja küünetehnik) 4. taseme kutseõppe õppekavade alusel. Kõik õppekavad on esmaõppe õppekavad (vt tabel 1). Ühel erialal (spaateenindaja) pakutakse õpet nii kooli- kui töökohapõhises õppevormis, juuksuri ja küünetehniku erialal koolipõhises õppevormis. Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR õppekavade eest vastutab sotsiaaltöö ja iluteeninduse õppesuuna juhtõpetaja Kätlin Poopuu.

Tabel 1. JIT ÕKR tasemeõppe õppekavad

Nimetus	EKR tase	Kood EHISes	Käivitamise aasta	Õppevorm	Rakendus- kava link
---------	----------	-------------	-------------------	----------	------------------------

<a href="#">Juuksur 180 EKAP</a>	4	164417	2017	statsionaarne	<a href="#">Rakkava</a>
<a href="#">Juuksur 120 EKAP</a>	4	194229	2018	statsionaarne	<a href="#">Rakkava</a>
<a href="#">Spaateenindaja 90 EKAP</a>	4	125877	2018	statsionaarne	<a href="#">Rakkava</a>
<a href="#">Küünetehnik 60 EKAP</a>	4	207579	2018	statsionaarne	<a href="#">Rakkava</a>

### ***Majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühma tasemeõppe õppekavad***

Aruandeperioodil on MT ja RTVV ÕKRdes õpet läbi viidud seitsmel erialal: majutusteeninduse, koka, abikoka, kelneri, abikelneri, toitlustuskorralduse ja giidi erialadel. Kahel erialal (abikokk, abikelner) on õpet pakutud 3. taseme kutseõppe õppekavade alusel, ühel erialal (kokk) nii 4. taseme kutsekeskhariduseõppe kui ka 4. taseme kutseõppe õppekava alusel. Ühel erialal (kelner) on õpet pakutud 4. taseme kutseõppe õppekavade alusel, ühel erialal (majutusteenindus) kutsekeskhariduse õppekava alusel ning kahel erialal (giid ja toitlustuskorraldus) 5. taseme kutseõppe õppekavade alusel. Ühel erialal (abikelner) on õpet pakutud töökohapõhises õppevormis, teistel erialadel koolipõhises õppevormis. Kõik õppekavad on esmaõppe õppekavad (vt tabel 2). Majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavade eest vastutab turismiteenuste õppesuuna juhtõpetaja Ülle Tamsalu.

Tabel 2. MT ja RTVV ÕKR tasemeõppe õppekavad

Nimetus	Esmaõpe jätkuõppe	EKR tase	Kood EHISes	Käivitamise aasta	Õppevorm	Rakendus-kava link
<a href="#">Majutusteenindus MT</a>	esmaõpe	4	138898	2015	statsionaarne	<a href="#">Rakenduska</a>
<a href="#">Kokk KP</a>	esmaõpe	4	138879	2015	statsionaarne	<a href="#">Rakenduska</a>
<a href="#">Kokk KO</a>	esmaõpe	4	207557	2019	statsionaarne	<a href="#">Rakenduska</a>
<a href="#">Abikokk aKP</a>	esmaõpe	3	127377	2014	statsionaarne	<a href="#">Rakenduska</a>
<a href="#">Abikelner aKEL</a>	esmaõpe	3	127357	2016	statsionaarne	<a href="#">Rakenduska</a>

	pe					<a href="#">a</a>
<a href="#">Kelner KEL</a>	esmaõpe	4	152477	2016	statsionaarne	<a href="#">Rakenduskav</a> <a href="#">a</a>
<a href="#">Giid G</a>	esmaõpe	5	152478	2015	statsionaarne	<a href="#">Rakenduskav</a> <a href="#">a</a>
<a href="#">Toitlustuskorraldus TK</a>	esmaõpe	5	127837	2015	statsionaarne	<a href="#">Rakenduskav</a> <a href="#">a</a>

### Ülevaade täiendusõppe õppekavadest

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRs on hindamisperioodil koostatud 8 täienduskoolituse õppekava vahemikus 3-112 tundi. Kokku on JIT ÕKRs hindamisperioodil 2012-2017 lõpetanud 72 õpilast täienduskoolituse 169 tunni ulatuses. 1 koolitus on rahastatud riikliku koolitustellimuse (edaspidi RKT) vahenditest, 2 koolitusel on osalenud kokku 4 õpilast Töötukassa koolituskaartidega. Enamus täiendusõppe koolitusi on ellu kutsunud erafirmade tellimusel.

Majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise ÕKRs on hindamisperioodil täienduskoolitusi toimunud arvukalt. Aastatel 2013-2018 on kokku läbi viidud täienduskoolitusi 71 õppekava alusel, neist 5 on RTVV ÕKRs ja ülejäänud 66 MT ÕKRs. Täienduskoolituse õppekavad on koostatud vahemikus 4-702 tundi, neist mahukaimad on olnud Töötukassa hangete koolitused. Kokku on MT ja RTVV ÕKRdes hindamisperioodil täienduskoolitused läbinud 599 õpilast kogumahu 6011 tundi.

### Ülevaade JIT, MT ja RTVV õppekavarühmade õpilastest

Õpilaste arv MT ÕKRs on HaridusSilma andmetel olnud olulises langustrendis. Kui 2014/15. ja 2015/16. õa oli õpilaste arv vastavalt 142 ja 107, siis viimastel aastatel on see tunduvalt kahanenud (2017/18 ja 2018/19 õa vastavalt 80 ja 45). RTVV ÕKR õpilaste arv on püsinud stabiilsena ja viimastel aastatel näidanud kergelt tõusutrendi (2014/15 ja 2015/16 vastavalt 18 ja 21 õpilast, 2017/18 ja 2018/19 vastavalt 28 ja 25 õpilast). JIT ÕKR õpilaste arve on alates 2016/17. õppeaastast märgatavalt kasvanud seoses uute õpperühmade lisandumisega (2017 Juuksur 180 EKAP, 2018 Spaateenindaja töökohapõhine õpe). HaridusSilma andmetel õppis koolis 2017/2018. õppeaastal 12 ja 2018/2019. õppeaastal 11 HEV õpilast, neist MT ÕKRs vastavalt 5 ja 1, JIT ÕKR-s 0 ja 1.

Tabel 3. Hinnatavad õppekavarühmad, õppekavad ja õpilaste arv õppeaastate kaupa

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	Õpilaste arv 2014/15 õa	Õpilaste arv 2015/16 õa	Õpilaste arv 2016/17 õa	Õpilaste arv 2017/18 õa	Õpilaste arv 2018/19 õa	Õpilaste arv koolikülastuse seisuga <sup>2</sup>

							019/20 õa
<b>Majutamine ja toitlustamine</b>	Abikokk, <b>431</b> 3.tase, kutseõppe esmaõpe	-	-	-	7	-	3
	Kokk, <b>441</b> 4.tase, kutsekeskharidusõppe esmaõpe; Kokk, <b>442</b> 4.tase, kutseõppe esmaõpe	105	78	74	51	28	41
	Abikelner, <b>431</b> 3.tase, kutseõppe esmaõpe	-	-	-	8	-	-
	Majutusteenindus, <b>441</b> 4.tase, kutsekeskharidusõppe esmaõpe	32	29	9	14	17	21
	Hotelliteenindus, <b>412</b> kutseõppe keskhariduse baasil	5	-	-	-	-	-
õppekava ava rühm	õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	õpilaste arv 2014/15 õa	õpilaste arv 2015/16 õa	õpilaste arv 2016/17 õa	õpilaste arv 2017/18 õa	õpilaste arv 2018/19 õa	õpilaste arv seisuga 2019/20 õa
<b>Reisimine, turism ja vaba aja veetmine</b>	Giid, <b>452</b> 5.taseme kutseõppe esmaõpe	-	-	16	27	25	26
	Maaturismi ettevõtlus, <b>412</b> kutseõppe keskhariduse baasil	6	12	5	-	-	-
	Rekreatsioonikorraldus, <b>412</b> kutseõppe keskhariduse baasil	13	2	1	1	-	-
	Turismikorraldus, <b>412</b> kutseõppe keskhariduse baasil	-	7	-	-	-	-
õppekava avarühm	õppekava kvalifikatsioonitase, esma/jätkuõpe	õpilaste arv 2014/15 õa	õpilaste arv 2015/16 õa	õpilaste arv 2016/17 õa	õpilaste arv 2017/18 õa	õpilaste arv 2018/19 õa	õpilaste arv seisuga 2019/20 õa
<b>Juuksuritöö ja iluteenindus</b>	Juuksur, <b>441</b> , 4.tase kutsekeskharidusõppe esmaõpe	22	11	24	24	26	15
	Juuksur, <b>442</b> , tase 4 kutseõppe esmaõpe	13	16	28	23	26	22
	Küünetehnik, <b>431</b> , 3.tase kutseõppe esmaõpe Küünetehnik, <b>442</b> , tase 4, kutseõppe esmaõpe	-	-	-	-	-	-



### 3. Juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise, reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus
- õppimine ja õpetamine
- õpetajad

#### 3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

##### Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

##### Analüüs

**Õppekavaarendus on juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud.**

Õppekavaarendus JIT, MTT ja RTVV õppekavarühmades on selgelt eesmärgistatud. Üldised õppekavaarenduse eesmärgid on toodud kooli arengukavas ja õppekavarühmade õppekavastrateegiates. Kooli arengukavast 2016-2020 lähtuvalt on õppekavaarenduse üldisteks eesmärkideks üleminek pädevuspõhistele õppekavadele ja väljundipõhisele hindamisele ning tööturu muutustest ja prognoosidest lähtuvate õppekavade koostamine, käivitamine või arendamine. JIT ÕKR õppekavaarenduse eesmärk aastani 2020 on 5. taseme õppekavade väljatöötamine ja rakendamine (meisterjuuksur, tase 5 koostamine ja õppe käivitamine 2019. a.). MT ja RTVV ÕKR õppekavaarenduse eesmärk aastani 2020 on uute väljundipõhiste õppekavade koostamine ja paindlik rakendamine (kokk, tase 4, kutsekeskharidusõpe; majutusteenindus, tase 4, kutsekeskharidusõpe; aktiivtegevuste instruktor, tase 4; kokk, tase 4; kelner, tase 4; giid, tase 5; hotelliteeninduse spetsialist, tase 5) ning õppekavade kujundamine väljundipõhisteks. Õppekavarühmad on õppekavaarenduse eesmärgistamisel arvestanud seadusandlike aktide (nt riiklikud õppekavad) ja kutsestandardite muutumisega, Eesti riikliku turismiarengukava, OSKA raportite ning tööturu, sh regiooni tööandjate vajaduste, uuringute tulemuste ja õpilaste tagasisidega.

Õppekavaarendus on süsteemne ja pidev protsess, kus koostösse on kaasatud erinevad osapooled. Tasemeõppe õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendus toimub MT ja RTVV õppekavarühmades regulaarselt iganädalastel koostöö teispäevadel juhtõpetajate eestvedamisel. Õppekavaarendusse on kaasatud nii kutseõpetajad kui üldõpingute õpetajad ning lõimingute rakendamine kavandatakse õpetajate tihedas koostöös. JIT ÕKR õppekorralduse eripärast lähtuvalt arendatakse õppekavu ja moodulite rakenduskavu nii koostöö teispäevadel kui ka elektroonselt (Google Drives) juhtõpetaja eestvedamisel koostöös referendi ja kutseõpetajatega. Vestlusel osalenud JIT ÕKR õpetajate hinnangul toimib selline paindlik koostöö väga hästi.

ÕKRde sisehindamise aruandest ning vestlustest juhtõpetajate ja ettevõtete esindajatega selgus, et õppekavaarenduse kvaliteedi tõstmiseks korraldavad juhtõpetajad erinevaid toetavaid tegevusi, nt ümarlaudu ja kohtumisi tööandjatega (JIT ÕKR peamised koostööpartnerid on nt ilusalongid Lootos, Harmoonia, Mimoos, Georg Ots Spa Hotell, Grand Rose Spa Hotell; MT ÕKR koostööpartneriteks on Arensburg OÜ, OÜ Pädaste Mõis; RTVV ÕKR koostööpartneriteks on MTÜ Visit Saaremaa, Saaremaa Muuseum, Saare Vesta) ja vilistlastega. ÕKR-d osalevad võrgustikes (nt iluteeninduse võrgustik, Innove majutuse, toitlustuse ja turismivaldkonna võrgustik) ning kogutakse tagasisidet õpilastelt. Selle tulemusel on arendatud praktikamoduleid, koostatud valikmoduleid ja parendatud moodulite rakenduskavu, nt JIT ÕKRd on arvestatud tööandjate soovi pöörata enam tähelepanu tööohutuse, hügieeni ja puhastustööde õppele, ettevõtlusõppele, MT ÕKRd koostatud õpilaste tagasisidet lähtuvalt eritoitlustuse moodul, spaa administraatori spetsialiseerumismoodul.

Õppekavaarenduseks vajalike pädevuste arengut on ÕKRdes pidevalt ja mitmeti toetatud, nt õpetajad on osalenud erinevatel õppekava alastel koolitustel. Sisehindamise aruande ja vestluste põhjal juhtõpetajate ja õpetajatega võib öelda, et õppekavaarendus on hinnatavate ÕKR-de õpetajaskonna igapäevatoe loomulik osa ja õpetajatel on motivatsioon sellega järjepidevalt tegeleda.

**Tasemeõppe ja täienduskoolituse õppekavasid koostatakse ja arendatakse JIT, MT ja RTVV õppekavarühmades, arvestades õpilaste ja tööturu vajadusi.**

Õppekavaarenduse strateegiliste otsuste vastuvõtmisel lähtuvad ÕKRd õpilaste sihtrühmadest ja regiooni eripärast, arvestades Saaremaa kui turismipiirkonna arengut ning demograafilist situatsiooni. ÕKRde sihtrühmadeks on põhikooli või gümnaasiumi äsja lõpetanud, täiskasvanud, sh vanemaealised, HEV õpilased. Õpilasi on kõige enam Saaremaalt, aga ka Hiiumaalt, Pärnust, Viljandist, Tallinnast ja mujalt.

Tasemeõppe õppekavad on koostatud ja neid arendatakse, arvestades õpilaste vajadusi ja tööturu koolitusvajadust. Näiteks on uute õppekavade koostamisel arvestatud üha suureneva täiskasvanud õpilaste (nt õppekavade Küünetehnik, tase 4, giid, tase 5 loomisel) ja HEV õpilaste (nt õppekavade abikokk, tase 3 ja abikelner, tase 3 loomisel) osakaalu suurenemisega õppijaskonnas ning nende sihtrühmade vajadustega. Koolitusvajaduste

selgitamiseks teevad õppekavarühmad pidevalt koostöös tööandjate liitude (nt Eesti Spaaliit, iluteeninduse võrgustik jt) ja regiooni tööandjatega (Georg Ots Spa Hotell; Grand Rose Spa Hotell, ilusalongid Lootos, Harmoonia, Mimoos jt). Näiteks on aruandeperioodil JIT ÕKRs koostatud regiooni ettevõtete vajadustest lähtuvalt spaateenindaja, tase 4 õppekava (rakendati 2014/15 õa) ja küünetehnik, tase 4 õppekava (rakendati 2018/19 õa), MT ÕKRs majutusteeninduse, tase 4 õppekava (rakendati 2015/16 õa), RTVV õppekavarühmas giid, tase 5 õppekava (rakendati 2016/17 õa). Töömaailma vajadustest lähtuvalt teeb JIT ÕKR ettevalmistusi barberi pädevuste õppeks juuksuri õppekava raames, nt on soetatud barduritoole ja sõlmitud kokkulepe õpetamiseks salongis töötava barberiga. Juuksur, tase 4 õppekava on kavas viia kooskõlla uuenenud kutsestandardiga, arvestades seejuures regiooni tööandjate ümarlaudade ja praktika kaitsmistel saadud tagasisidet (nt kavatakse õppekavasse lisada juukseepikenduste valikmoodul).

Koolitusturu nõudlust ja demograafilise situatsiooni muutumist arvestades koostati JIT ÕKRs juuksur, tase 4 kutsekeskhariduse õppekava (rakendati 2017/18 õa). Juuksuri eriala õpet pakkus põhikooli lõpetanutele seni vaid Ida-Virumaa KHK ning Lääne-Eestis pakkumine puudus. MT ÕKRs koostati abikokk, tase 3 õppekava (rakendati 2014/15) ja abikelner, tase 3 (rakendati 2016/17) õppekavad. Samuti on kavas 2019/20. õa välja töötada ja 2020/21. õa rakendada kutsevalikuaasta õppekava. Tööturu ja sihtrühmade nõudluse ja vajaduste kaardistamise tulemusel on JIT ÕKR arenguvajadusena näinud kosmeetik, tase 5 jätkuõppekava koostamist, millega õpetajate sõnul plaanitakse sel õppeaastal alustada. Lähitulevikus on kavas ka meisterjuuksur, tase 5 õppekava koostamine, nagu arengukava ette on näinud. MT ÕKR planeerib tootlusteenindaja, tase 4 õppekava koostamist 2019/20. õa. Samuti on lähtuvalt tööandjate ja õpilaste tagasisidest täiustamisel (koostöös õpilaste ja tööandjatega) kokk, tase 4 õppekava ja 2021 alustatakse vastuvõttu uuendatud õppekaval. Vestlustest juhtõpetajaga selgus, et RTVV ÕKRs on võetud suund maaturismi ettevõtluse õppekava loomisele ning giidi õppekava vastavusse viimisele uuenenud kutsestandardiga (mõlemad on kavas rakendada 2020). Samas ei ole sisehindamise aruandes RTVV ÕKR osas arenguvajadust välja toodud, kuigi kooli arengukavas on eesmärgiks seatud aktiivtegevuste instruktore, tase 4 õppekava koostamine.

Vestlusest JIT ÕKR juhtõpetajate ja õpetajatega selgus, et nad sooviksid õppekavasid luua ja rakendada intensiivsemalt, kuid ressursid (inimesed, aeg) selleks on piiratud. Piiravaks teguriks võib osutuda ka see, et JIT ÕKR juhtõpetaja eest vedada on mitme ÕKR töö, sh õppekavarendus. Kuigi JIT ÕKR sisehindamise aruandes kajastub tihe koostöö tööandjatega, on juhtõpetaja sõnul väljakutseks koostööpartnerite vähesus, mis tuleneb valdkonna ettevõtluse eripärast (peamiselt mikroettevõtted) ning vajalik oleks koostöövõrgustikku tugevdada ja selle tööd tõhustada. Toetame õppesuuna juhtõpetaja eestvedamisel kavandatud koostöövõrgustiku laiendamist ettevõtetega. Vestluses osalenud õpetajate sõnul nõuab kosmeetik, tase 5 õppekava rakendamine märkimisväärset õppebaasi täiendamist. Kooli arengukavas kosmeetik, tase 5 õppekava väljatöötamist ja ressursse selle rakendamiseks planeeritud ei ole. Arengukava, sisehindamise aruande ja vestluste põhjal

juhtõpetajate ja õpetajatega võib öelda, et vajalik on õppekavaarenduse strateegiline kavandamine kooli üldvaates.

Õppekavade ülevaatuse ja parendamise eesmärgiks on moodulite rakenduskavade parendamine, see on pidev (iganädalastel koostöö teispäevadel ning elektroonselt) ning juhitud (veavad eest juhtõpetajad ja moodulite vastutavad õpetajad). Aruandest ja vestlustest juhtõpetajatega selgus, et õppekavade ülevaatus on vajalik, kui muutuvad kutsestandardid või riiklikud õppekavad ning ka juhul, kui toimuvad muutused kooli arengueesmärkides, õpilaste või tööandjate vajadustes, õpetajate pädevustes (näiteks kui õpetajad omandavad uusi teadmisi ja oskusi väljundipõhisest hindamisest ning vaatavad seejärel üle kokkuvõtva hindamise moodulite rakenduskavades). Rakenduskavade pideva parendamise sisendiks on ka õpilaste õpitulemused, sh praktika ning kutseeksamite tulemused ja tagasiside ning õpilaste tagasiside, mida kogutakse iga mooduli järel. Neist sisenditest lähtuvalt on näiteks muudetud õppe- ja hindamismeetodeid (nt võetud suund projektõppele), hindamisülesandeid ja suurendatud keeleõppe mahtu.

Valikõpingute arenduses teevad õppekavarühmad strateegilisi otsuseid lähtuvalt tööturu vajadustest, tööandjate tagasisidest, võimalusel arvestades õpilaste soovidega uute valikmoodulite lisamisel. Nt JIT ÕKR spaateenindaja õppekavasse on lisatud spaahoolitsuste eritehnikate, jumestuse läbiviimise, aktiivsete kehaliste tegevuste moduleid. MT ÕKRs on õppekavadesse lisatud eritoitlustuse, erialaste võõrkeelte valikmoodulid, majutusteeninduse õppekavasse lisatud spaa administraatori spetsialiseerumise moodul. Valikute tegemisel on õpilastel mõned piirangud, nt valikõpingute moodul avatakse juhul, kui mooduli on valinud üle poolte õppegrupi õpilastest ning eelistuste puudumisel rakendatakse kõige enam soovijaid kogunud valikmoodulid. Valitud moodulid loetakse kohustuslikuks kõigile õppegrupis õpilastele.

Täiend- ja ümberõppe õppekavaarendus on pidev ja juhitud, seda veab eest koolitusjuht, kes kaasab õpetajaid. Õppekavaarendus on olnud pidev protsess ning fokusseeritud RKTle ning Töötukassa poolt tellitud koolitustele. Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruannetest ja vestlusest koolitusjuhiga selgus, et koolitusvajaduse kindlaksmääramise ja uute ideede sisendina kasutatakse koolitustel osalenute tagasisidet, õpetajate ettepanekuid, tööandjate/ettevõtete soove ja töötukassa vajadusi. Näiteks töötukassa või ettevõtte jaoks koostatakse iga tellimuse puhul tellija vajadustest lähtuv õppekava. Koolitusjuhi sõnul on väljakutseks pikemaajalise koolitusplaani koostamine, kuna RKT rahastust ei anta mitte kõigile taotletud õppekavadele ning Töötukassa ja ettevõtted esitavad tellimusi jooksvalt ja hetkevajadustest lähtuvalt. Näiteks tõuseb koolitusjuhi sõnul ettevõtetel enne turismhooaja algust vajadus toiduhügieeni koolituste järele või ettevõtted tellivad elamuskooolitusi oma töötajatele või klientidele.

Õppekavade koostamise eest vastutab koolitusjuht, kes koolituse vajaduse määratlemise või idee esilekerkimise järel (otsitakse uusi ja põnevaid ideid nt külmade suupistete valmistamine, magustoidud jne) kaasab õpetajaid ning koostab koostöös nendega

õppekava. Koolitajateks on peamiselt oma õpetajad, v.a hügieenikoolitus. Väljakutsena tõi koolitusjuht vestluses välja, et väljastpoolt koolitajaid tuua on keeruline, kuna kooli õppebaasi kasutamine väljastpoolt tulnud koolitajatele on piiratud. Igal aastal tehtava täiendkoolituste tagasiside kokkuvõtte põhjal võib öelda, et osalejad hindavad koolituste ja koolitajate kvaliteeti väga kõrgelt.

Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruannete, kooli poolt esitatud dokumentide ja vestluste tulemusel võib öelda, et turismiteenuste õppesuunal on täiend- ja ümberõppe õppekavade arendus ja rakendamine olnud pidev ja intensiivne, aruandeperioodil on koostatud rohkem kui 40 õppekava (2019. a 10 õppekava mahuga 5-120 t), sh 5 õppekava RTVV õppekavarühmas (2019. a 1, mahuga 120 t). Samas sotsiaaltöö ja iluteeninduse õppesuunal on see aruandlusperioodil (alates 2014) jäänud väga tagasihoidlikuks ning piirdunud 5 õppekavaga. Alates 2014. aastast on koostatud kaks õppekava (klassikalise massaaži algkursus ja hügieenikoolitus iluteenindajatele). Vestlusest JIT tööandjate ja vilistlastega selgus aga vajadus erinevate täienduskoolituste järele, nt vene keel, erialane võõrkeel, kord aastast soovitakse juhtimiskoolitust.

Koolitusjuhi sõnul on käesoleval õppeaastal saadud RKT taas mitmele uuele koolitusele (nt MT ÕKRs kohalikust toorainest valmistatud tervislikud suurkõõgitoidud - sihtgrupp lasteaiakokad, grillimine ja barbeque kursus - sihtgrupp hooajalised toidupakkujad ja pubide töötajad, kaks täienduskoolitust kokkadele à 24 t).

**Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud, arvestades üldiselt õpilaste eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õpilast õpiväljundite saavutamisel ja võimaldavad võtmepädevuste arendamist.**

Õppe kavandamiseks on moodulite meeskonnad koostanud kooli nõuetele vastavad ning õpilaste sihtrühmade eripäraga arvestavad moodulite rakenduskavad, mis on õpetajatele teooria- ja praktilise õppe kavandamise aluseks. Sisendi põhjal, mis on saadud kas riiklikest õppekavadest, kutsestandarditest, tööandjate ja õpilaste tagasisidest ning õpetajate pidevast refleksioonist, on moodulite rakendamise ülevaatus ja parendamine pidev protsess ning olnud moodulite meeskondade koostöö fookuses nii eelmisel kui ka jätkuvalt sel õppeaastal. Positiivse näitena võib tuua MT õppekavarühmas joogiõpetust õpetanud tööandja ettepanekud joogiõpetuse mooduli õppeaastati rakendamise osas.

Moodulite rakenduskavade analüüsi tulemusel saab kinnitada, et arendustöö on olnud tulemuslik ning et võrreldes 2015. a kinnitatud õppekavadega on 2019. a kinnitatud õppekavade rakenduskavades astutud väga suur kvalitatiivne samm edasi, näiteks õppemeetodite, hindamisülesannete, iseseisva töö planeerimise, samuti lõimingute osas.

Õppe planeerimisel on arvestatud erinevate sihtrühmade, põhikoolist (tase 4, kutsekeskharidusõpe), gümnaasiumist tulnud (tase 4, 5) või HEV õpilaste (tase 3), samuti täiskasvanute õppe eripäraga. Näiteks on abikokk, tase 3 õppekavas HEV õpilastele sobivad

õppemeetodid ja üldiselt sobivad hindamisülesanded. Samas võiks hindamiskriteeriumite ja hindamisülesannete sõnastustes veelgi enam väljenduda see, et 3. taseme kutse töötaja töötab juhendamisel. Täiskasvanud õpilastele suunatud tase 4 (kokk 120 Eesti kutsehariduse arvestuspunkti (edaspidi EKAP), giid, 80 EKAPit) on planeeritud sobivad õppe- ja hindamismeetodid ning –ülesanded ja õppevara. Samas on väljakutseks töökohapõhises õppes õpilaste eripära arvestamine, mida näiteks spaateenindaja, tase 4 mooduli rakenduskavas (kinnitatud 2018. a) ei kajastu. Spaateenindaja õppekava maht on 90 EKAPit, millest praktika maht on 22 EKAPit, s.o 24% õpingute mahust. Moodulite rakenduskavast ei selgu, kuidas on kavandatud õpe töökohapõhises õppes (vastavalt Kutseõppeasutuse seadusele (edaspidi KÕS) § 28 töökohapõhises õppes moodustab praktika osakaal vähemalt kaks kolmandikku õppekava mahust), millised on erisused õppe- ja hindamismeetodites jne.

Õppe- ja hindamismeetodite valik toetab valdavalt õpilast õpiväljundite saavutamisel.

Õppekavarühmade õppe kavandamisel on kasutatud erinevaid, sh mitmeid muutuva õpikäsituse rakendamist, võtmepädevuste arengut ning lõimimist toetavaid õppe- ja hindamismeetodeid. Toetamaks lõimitud inglise keele õpet MT ÕKR, rakendatakse rahvusvahelise koostööprojekti raames valminud õpimängu „Green Challenge“. Täiskasvanud õpilaste õppes kasutatakse paaristööd, üksteise õpetamist, rollimänge. Digipädevuste arengu toetamiseks on õppemeetodina rakendatud digimapp (sh blogina), millele õpetajad annavad regulaarselt tagasisidet. Näiteks matemaatika-füüsikaõpetaja on võtnud enda kohustuseks toetada õpilasi Office 365 kasutama õppimisel. Vestlustel osalenud õpetajad ja õpilased hindasid kõrgelt õppe algul ja käigus läbi viidavaid õppekäike, samuti grupitöid ja praktilisi töid. Vestlusel osalenud õpetajad töid mitmeid näiteid lõimimisest, nt matemaatika-füüsika ja juuksuri eriala õpetajad lõimivad juuksuriõpet ja matemaatikat, nt 3. aastal majandusmatemaatikas % arvutamine, intresside arvutamine jne, samuti lõimitakse keemiat, koostades ühiseid õppeülesandeid. Õpetajate sõnul koostavad nad koos ka hindamismudeleid.

Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruandes on toodud ja vestlustes juhtõpetajate, õpetajatega ning õpilastega rõhutati eriti mitmeid mooduleid lõimivaid projekte (nt MT ÕKR, pop-up restoran Hiir) õppe- ja hindamismeetoditena, kuid detailsemalt analüüsid õppekavade rakenduskavu (nt kokk, tase 4, kutsekeskharidusõpe, kokk, tase 4), neis projekte ei kajastu. Pigem näeme selles õppekavas suurel arvul väikesemahulisi hindamisülesandeid. Näiteks mooduli 4 (teeninduse alused, maht 4 EKAPit) õpiväljundite saavutatuse hindamiseks on kavandatud 12 hindamisülesannet, lisaks kokkuvõtva hindamise juures veel 2 hindamisülesannet, kokku seega 14 hindamisülesannet, mida on 4 EKAPise mooduli kohta palju. Näiteks mooduli nr 8 (Toiduvalmistamine, maht 7 EAKPit), mille õpiväljundite saavutatuse hindamiseks on rakenduskavas planeeritud 19 hindamisülesannet, lisaks kokkuvõtva hindamise juures veel 3 hindamisülesannet, kokku 21 hindamisülesannet. Lisaks sellele, et hindamisülesannete hulk on suur, on arusaamatu, miks on vajalik kokkuvõtva hindamise juures veel hindamisülesandeid lisada, kui õpiväljundite saavutus on nende juures olevate hindamisülesannetega juba ära hinnatud.

Moodulite rakenduskavadest nähtub, et võtmepädevuste arengu toetamisele on tõsiselt tähelepanu pööranud ning valitud nende arengut toetavaid meetodeid ja ülesandeid, nt rühma- ja meeskonnatöid suhtlemisoskuse arendamiseks, aruandeid jt kirjalikke ülesandeid, arutelusid keele- ja digipädevuste arengu toetamiseks, matemaatika-pädevuste arengut toetavaid ülesandeid jne. Projektid (nt kokk, tase 4 kutsekeskharidusõppe õppekavas 2. ja 3. õppeaastal) ja õpilasfirma läbitegemine (2. õppeaastal) võimaldavad toetada kõigi võtmepädevuste arengut.

Esile tuleb tõsta ka mitme mooduli õpiväljundite hindamiseks koostatud hindamisülesandeid. Nt JIT ÕKR Spaateenindaja, tase 4 õppekaval on moodulite üleseks ülesandeks luua ja täiendada oma digitaalset õpimappi. Õpimapile saab õpilane pidevat tagasisidet ning täiendab seda kogu õppe jooksul. Sama õppekava rakenduskavast nähtub, et lõimitud on praktika ja teooria, näiteks analüüsitakse praktilal toimunud suhtlussituatsioone. Praktilise iseseisva töö (näiteks 5 kliendile näohoolduse tegemine ja selle tõendamine digimapis) sooritavad õpilased sessioonide vahelisel perioodil ning saavad kiiret tagasisidet erialaõpetajalt. Digimapp toetab nii tsükli- kui töökohapõhist õppevormi.

Kujundavat hindamist põhiõpingute moodulite rakenduskavades ei kajastu ning enesehindamist on kirjeldatud minimaalselt. Praktiliste tööde jt õppeülesannete lahendamisel on aga oluline, et õpetaja kasutaks õppimist toetavat kujundavat hindamist. Vaadeldud tundide põhjal võib kinnitada, et õpetajad kasutavad kujundavat hindamist, kuid selle süsteemseks ja metoodiliseks kasutamiseks võiks see olla kajastatud ka õppe kavandamisel rakenduskavades. Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruannetes on toodud ja vestlustel kinnitasid õpetajad ning demonstreerisid, et kasutavad hindamismudeleid, samas moodulite rakenduskavades see ei kajastu.

Ettevõtlikkus- ja ettevõtluspädevuste arengu toetamine kajastub nii JIT, MT kui RTVV õppekavarühma õppekavades ja moodulite rakenduskavades. Näiteks on majutusteenindus, tase 4 õppekavas moodul Ettevõtluse alustamine, maht 5 EKAPit, giid, tase 5 õppekavas moodul Turismiettevõtluse ja turunduse alused, maht 2,5 EKAPit, juuksur, tase 4 õppekavas moodul Iluteenindust osutava ettevõtte tegevuse kavandamine, maht 6 EKAPit, spaateenindaja, tase 4 õppekavas moodul Spaateenindust osutava ettevõtte tegevuse kavandamine, maht 6 EKAPit. MT ÕKR on kavas 2020/21. õppeaastal alustada täiendatud ettevõtlusõppe mooduli rakendamist. Kutsekeskhariduse õpilastel on 2. õppeaastal kohustuslik läbida õpilasfirma (maht 4 EKAPit), mis on väga positiivne ettevõtlikkus- ja ettevõtluspädevuste arengu toetamiseks. Vestlusel osalenud JIT õpilane tõi välja, et õppis õpilasfirmas grupis töötama, arendas oma suhtlusoskust, teistega arvestamise oskusi, müügi oskusi ja sai ettevõtlusalaseid teadmisi. Samas moodulite rakenduskavades õpilasfirmad ei kajastu.

Tervikuna on nähtav mõneti fragmentaarne lähenemine õppe planeerimisele. Rakenduskavade koostamine õpiväljundite kaupa, sh iga õpiväljundi omandatuse hindamise eraldi planeerimine ei võimalda täiel määral rakendada moodulisest sidusust

(Kutseharidusstandard § 8 lõige 2 sätestab, et moodul on õppekava terviklik sisuühik) ja moodulite lõimimist õppekavas. Õppekavarühmade õppekavade moodulite rakenduskavade analüüsist nähtub, et moodulite rakenduskavades on parendusvõimalusi sidususes õpiväljundite, õppemeetodite ja hindamise vahel (nt ei ole meetoodiliselt õige hinnata meetodiga, mida pole õpitud). Sidususe kõrval on õppekavade moodulite rakenduskavades teisi parendusaspekte: õppe- ja hindamismeetodite mõtestamine (näiteks on moodulite rakenduskavades iseseisvat tööd toodud nii õppe- kui hindamismeetodina - abikokk, tase 3, kokk, tase 4, giid, tase 5 õppekavades, samuti hindamisülesandena, kuid iseseisev töö on pigem õppeviis, milleks tuleb õpilasele pakkuda sobiv meetod; lävendi mõtestamine (nt on kokk, tase 4 kutsekeskhariduse õppekavas moodulite nt 1, 4 ning majutusteeninduse õppekava mooduli nr 1 rakenduskavas nii õpiväljundite kui kokkuvõtva hindamise juures toodud lävendi kriteeriumid, kusjuures need on erinevad. Tekib küsimus, milliseid kasutatakse? Piisaks, kui lävendi kriteeriumid on õpiväljundite juures); hindekriteeriumite koostamine (nt kokk, tase kutsekeskhariduse õppekava moodulite rakenduskavas moodulites 3-8 on hinde "3" juures toodud lävendi kriteeriumid, kuid hinnete „4“ ja „5“ juures hindamismääruse tekst, mis ei väljenda seda, mida õpilane peab rohkem teadma või oskama, milline on tema õpiväljundi saavutatuse ulatus ja sügavus, et saada kõrgemat hinnet); kokkuvõtva hindamise koostamine sh hinde kujunemine; õppemeetodite ja iseseisva töö kirjeldused ei paku õpilasele valikuvõimalusi.

## Trendide analüüs

Lõpetanute tööturul rakendumine - kooli sihtväertus arengukavas on 72%.

JIT ÕKR lõpetanute tööturul rakendumine 6 kuud peale lõpetamist perioodil 2013-2018 on kooli andmetel kõikuv ning viimastel aastatel langevas trendis. Nt kui juuksuri erialal lõpetanute rakendumine tööturul perioodil 2013-2016 on 73-100%, siis 2017 ja 2018 on see näitaja olnud tunduvalt madalam (vastavalt 42 ja 60%), mis jääb alla kooli sihi (72%). Spaateenindaja erialal lõpetanute rakendumine tööturul on samuti olnud kõikuv, jäädes 85% ja 62% vahele, 2015-17 on see olnud kõrge (83-85%), samas 2018. a 62%, mis on alla kooli sihi. Õpitud erialal rakendunute osakaal lõpetanutest on perioodil 2013-18 ÕKRs olnud kõikuv, jäänud 25 ja 77% vahele. Kõige madalama erialasele tööle rakendumine on olnud juuksuri erialal 2017 lõpetanute hulgas (12 lõpetanust rakendus erialasel tööil 3), kellest aga samal ajal näiteks 2 inimest rakendus muul erialal, 2 läks edasi õppima, ja 3 oli lapsehoolduspuhkusel. Kõige kõrgem on erialasele tööle rakendumine olnud 2017. a lõpetanud spaateenindaja eriala õpilaste hulgas (77%).

MT ja RTVV ÕKR lõpetanute rakendumine tööturul on kooli esitatud andmetel olnud 39-74%, see on aastati erinev, pigem tõusvas trendis, kuid jääb tunduvalt madalamaks kooli sihtväertusest (72%). Õpitud erialal rakendumine on sel perioodil olnud 26-44% ja aastati kõikuv. Samas on ka 6 kuud pärast lõpetamist sõjaväes või lapsehoolduspuhkusel olevate lõpetanute osakaal märkimisväärne (19 lõpetanut ehk u 9% lõpetanutest). Töötuna on end



registreerinud või hõivamata on samal perioodil 11 inimest ehk 5% lõpetanutest. Piiranguna peab välja tooma, et märkimisväärse osa lõpetanute (39 lõpetanut ehk 18%) kohta koolil andmed puuduvad.

Edasiõppijate osakaal - kooli sihtväärtus on arengukavas on 15%.

JIT ÕKRs on perioodil 2013-18 111 lõpetanut edasi õppima asunud 7, seega 6.3%, MT ja RTVV ÕKRdes perioodil 2014-18 on edasi õppima asunud 22 lõpetanut ehk 10%. Kõigi ÕKRde puhul jääb lõpetanute edasiõppimine alla kooli sihi (15%).

Kutseksamite sooritanute osakaal - kooli sihtväärtus arengukavas on 2019. aastaks 83%.

JIT ÕKR kutseksami sooritanute osakaal perioodil 2014-2018 on kooli andmetel olnud kõrge 87-100%, mis ületab tunduvalt kooli sihi. Samas ei soovinud 2018. a. 26 ÕKR lõpetanut kutseksamit teha 10 õpilast.

MT ja RTVV ÕKRdes on perioodil 2014-2019 olnud väga kõrge 93-100%, mis ületab tunduvalt kooli sihtväärtust.

Lõpetanute osakaal alustanutest - kooli sihtväärtus arengukavas 2018. a. 59%

JIT ÕKR kohta ei ole ÕKRde sisehindamise aruandes andmeid. HaridusSilma andmetel katkestas JIT ÕKRd perioodil 2014/15-2016/17 11 inimest.

MT ja RTVV ÕKRdes on lõpetanute osakaal alustanutest on õppeaastati ja õppekavati olnud väga erinev. Mõne õppekaval, nt majutusteenindus, on see olnud väga madal, 2015.a. alustanud 9 õpilastest lõpetas 2018 vaid 1 so 11%. Mõnel erialal on see olnud kõikum, nt abikoka õppekaval lõpetas ühes lennus 2015. a 100%, järgmises 2018. a aga 42,9%. Koka õppekavadel on lõpetanute osakaal olnud 45 ja 75% vahel. Abikelneri õppekava lõpetas 2018. a 37,5%, kelneri õppekava 47,5%. Kõrge on lõpetanute osakaal olnud toitlustuskorralduse õppekaval, kus 2015. a alustanutest lõpetas 2016. a 73,3%, mis on tunduvalt kõrgem kooli sihist. Giidi õppekaval on näitaja olnud kooli sihtväärtuse tasemel või kõrgem (2018 62,5% ja 2019 58,8%).

### Rahulolutrendid

Rahulolu õppesisuga, meetodite, hindamisega - kooli siht 4,0. Rahulolu õppesisu, meetodite ja hindamisega on kõigis õppekavarühmades kõrgem kui kooli sihtnäitaja.

JIT ÕKR õpilaste rahulolu õppetöö tingimustega ja õppimisega on olnud kõrge. Näitaja on kõrgem kui koolis keskmiselt, nt rahulolu õppetüüpidega 2015. a 5,0, 2017. a 4,65 (5 palli skaalal) on tunduvalt kõrgem kui KAKi keskmine (4,3) ja kooli siht (4,0). Rahulolu koolikeskkonnaga on samal tasemel Eesti keskmisega (4,1) ja kõrgem KAKi keskmisest (4,0). Veidi madalamaks jääb õpilaste rahulolu praktikakorralduse ja juhendamise (3,97), mis on madalam nii Eesti keskmisest (4,0) kui kooli sihist (4,0), samas kõrgem KAKi keskmisest (3,8).

Vestlusel osalenud juuksuri eriala täiskasvanud õpilane avaldas rahulolu, et ei õpita vaid kitsalt juuksuri oskusi, vaid õpilastele avatakse uksi, nt õpitakse ka näohooldust, käte hooldust, manikööri, meiki, näomaalinguid jne, mis tekitab motivatsiooni kogu aeg enda teadmisi täiendada. Spaateenindaja eriala õpilased tõdesid vestlusel, et positiivsena on lisandunud õppesse giiditöö teemad, mis toetavad spaateenindaja tööd.

Enne 2016. a koguti andmeid ka õpilaste rahulolu kohta õppemeetodite ja hindamisega. Selgelt eristuvad 2015. a andmete põhjal õpilastele enam meeldinud õppemeetodid (diskussioon, praktilised tööd, rühmatöö, rollimängud, küsimuste esitamine) ja üldse mitte meeldinud meetodid (loeng, referaat, ettekanne). Ka on hinnang iseseisevale tööle väga madal (1,0-5 palli skaalal). Rahulolu õpetajatega on olnud stabiilselt kõrge, eriti rahul ollakse rühmajuhatajate tööga. Kõrgelt hinnatakse õpetajatega head läbisaamist ja nende eeskuju, erialaseid oskusi ning isikuomadusi.

JIT ÕKR vilistlaste rahulolu on perioodil 2014-2018 olnud väga kõrge, seda nii saadud hariduse, koolist saadud kutseoskuste kui ka praktikatega (hinnangud 4,47 ja 4,87 vahel 5 palli skaalal).

MT ja RTVV ÕKR õpilaste rahulolu näitajad õppetöö tingimustega (nt 2017. a 4,13) on olnud madalamad kui KAKi keskmine (4,33), samuti rahulolu õppetöö korralduse ja õpetamise tasemega (nt 3,85), mis on madalam kui KAKi keskmine (4,0) ja Eesti keskmine (4,0). Rahuolu praktikakorraldusega (4,01) on pisut kõrgem kui KAKi keskmine (3,8) ja samal tasemel riigi keskmisega (4,0), samas rahuolu praktikakohtadega (4,07) on madalam kui koolis või riigis keskmiselt, kuid kõrgem kui kooli sihtväärtnus (4,0). Rahulolu õppekavadega on ÕKRdes kõrge (4,25), kõrgem kui KAKi (3,6) ja Eesti (3,6) vastav näitaja. Võtmepädevuste arendamisega on nende ÕKRde õpilased veidi vähem rahul (3,95) kui koolis (4,0) ja Eestis (4,1) rahul ollakse. 2015.a andmete põhjal võib välja tuua õpilastele enam meeldinud õppemeetodid (praktilised tööd, rühmatöö, töö arvutiklassis, küsimuste esitamine) ja üldse mitte meeldinud meetodid (referaat, ettekanne, rollimängud), ka iseseisev töö on üsna madala hinnangu pälvinud (3,33-5 palli skaalal).

MT ja RTVV ÕKR vilistlaste rahulolu on perioodil 2014-2018 olnud äärmiselt kõrge, seda nii saadud hariduse, koolist saadud kutseoskuste kui ka praktikatega (hinnangud 4,75 ja 5,0 vahel 5 palli skaalal).

#### Näiteid parendustegevustest:

Kõik ÕKR-d on õppekavaarenduse parendustegevusena näinud õppekavade vastavusse viimise kutsestandardite ja riiklike õppekavadega, 5. taseme õppekavade arenduse, ettevõtete süsteemse kaasamise õppekavaarendusse.

MT ÕKR on parendustegevusena näinud koka eriala õppe pakkumise täiskasvanud õppijale, toitlustusteenindaja õppekava koostamise ning matemaatika, eesti keele ja inglise keele moodulite lisamise valikõpingutesse.

## Järeldused

### Tugevused

- Kõigi ÕKRde õppekavaarendus on eesmärgipärane, pidev, juhitud ja koostöine protsess, millesse on kaasatud tööandjad ja õpilased ning tulevikuvision õppekavaarenduses on selge.
- Õppekavaarendus lähtub töömaailma ja sihtrühmade vajadustest ning kooli arengukava eesmärkidest, õppekavu pakutakse erinevatele sihtrühmadele.
- Õpetajaskonnal on piisavad pädevused õppekavaarenduseks ning nad teevad järjepidevalt tööd moodulite rakenduskavade arendamisel.
- MT ÕKRs toimub väga intensiivne täienduskoolituse õppekavade arendamine ja rakendamine.
- Õpilaste rahulolu õppekavade, õpetamise ja õpetajatega on kõrge ja tõusvas trendis ning ÕKRde vilistlaste rahulolu on väga kõrge.

### Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitusel selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- JIT ÕKRs on pakutavate täienduskoolituste valik kitsas ja läbi on viidud väike arv täienduskoolitusi. Kuna täienduskoolitus on võimas vahend sihiteadlike õpilaste kooli toomisel, soovime laiendada täienduskoolituste pakkumist JIT ÕKRs.
- Koostöö suurendamiseks RTVV ÕKR ja ettevõtete vahel soovime enam kaasata väliseid partnereid täienduskoolituste läbiviimisesse. Täienduskoolituste õpikeskkonna mitmekesistamiseks MT ÕKRs soovime kaaluda täienduskoolituste läbiviimise võimalusi väljaspool kooli, näiteks spaahotellides, restoranides.

### Arenguvõimalused

- RTVV ÕKR võiks kaaluda laiemalt turismierialade arendamist koostöös MTÜ Eesti Giidide Liidu, SA Saaremaa Arenduskeskuse, SA Saaremaa Turismi ja MTÜ Visit Saaremaaga.

## 3.2 Õppimine ja õpetamine

### Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;

<b>5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.</b>
--

## Analüüs

### **Õpilaste erialavalik juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades on toetatud**

Õppekavarühmade erialade tutvustamine ja reklaamimine toimub ÕKRde üleselt. Huvilised leiavad erialade tutvustused kooli veebilehelt ning neid uuendatakse igal õppeaastal. Teavitustegevusi koordineerib teabejuht, kelle sõnul on põhiline teavituskanal sotsiaalmeedia, samuti kohalikud meediakanalid. Nii teavitus- kui ka kooli õppetöö tegevusi kajastatakse Facebookis. Eneseanalüüsi aruande ja hindamiskülastusel toimunud vestluste põhjal selgus, et Kool tutvustab ÕKRde õppimisvõimalusi õpilaste osalusel mitmekülgsete tegevuste kaudu, nt töötoad, messid, Oskuste Päev ja Öö, Saaremaa Toidufestival, giidituur „Ööretk“ jm. ÕKRde õpilased on kaasatud erialasid tutvustavate tegevuste läbiviimisse ning nt töötubades osalenud õpilased on hiljem KAKi õppima asunud. Positiivne on plaan PRÕM programmi raames alustatud erialade töötubade läbiviimisega liikuda edasi üldhariduskoolidesse. Kool osaleb ÕKRde erialade tutvustamiseks boksiga maakondlikel infomessidel. Teabejuhi sõnul toimub teavitustegevuste sisu loomine võimalusel õppetöö raames (6-sekundised klipid, lood õpetajatest), mis on töömahukad tegevused ja vajavad hästi planeerimist. Potentsiaalsete õpilaste teavitamiseks viib MT ÕKR koostöös Saaremaa Ühisgümnaasiumi ja Kuressaare Vanalinna Kooliga tehnoloogia- ja kodundusõpet läbi KAKi õppebaasis. Selle tulemusena on mõned õpilased teinud oma erialavaliku KAKi kasuks. Üldnimetatud tegevused toetavad õpilaste erialavalikuid kõigis kolmes õppekavarühmas.

Õpilaste vastuvõtu protsess toimub vastavalt KAKi õppekorralduseeskirjale ja õpilaste vastuvõtu korrale. Eneseanalüüsi aruande põhjal aitab vastuvõtu korraldamine kolm korda õppeaastas paremini täita õppekohti. ÕKRde õpilaskandidaatide esmane nõustamine toimub vastuvõtukomisjonis, kus osalevad reeglina juhtõpetaja, rühmajuhataja, kutseõpetajad ja olenevalt erialast ka sotsiaalpedagoog. Õpilaskandidaadi esmane valmisolek, toe vajadus või eriala vahetus selgub vastuvõtuvestlusel, samuti selgitatakse JIT ÕKR vastuvõtuvestlusel õppekava ja rakenduskava sisu, et tagada õpilase parem valmisolek õppetööks. Positiivsena võib esile tuua JIT ÕKR õpilaskandidaatide nõustamise vastuvõtu protsessis ning hiljem õpingute vältel (individuaalsed ja grupinõustamised, SWOT eneseanalüüs, Töötukassa poolt läbiviidav karjäärinõustamine). Parendustegevusena on JIT ÕKR planeeritud motivatsioonikirja rakendamine vastuvõtu protsessis sobiva erialavaliku kindlustamiseks. Koolikülastusel läbiviidud vestlusest õpilastega ilmnes, et osad õpilased (nt kokad) ei ole erialavalikuga rahul ega ei plaani ametialal tööle asuda.

**Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades toetab õpilast õpiväljundite saavutamisel.**

JIT, MT ja RTVV ÕKR eneseanalüüsi aruande ja õppebaaside külastuse põhjal on hindamiskomisjon veendunud, et õpikeskkond, sh õppebaas ja õppevara on piisavad õpiväljundite saavutamiseks ning sellega on rahul nii õpilased kui ka õpetajad.

### JIT ÕKR õpikeskkond

Juiksuri eriala õppeklassis on head töötingimused kõigile õpilastele. Eraldi võib välja tuua meeste lõikustooli olemasolu õppeklassis, sest kool näeb barberi oskuse vajalikkuse kasvu tööturul. Vestlusel osalenud JIT ÕKR õpilased tõid välja, et õppeklass on lahe, kogu inventar on nihutatav vastavalt õppetegevusele ja rohkem ei oska midagi tahtagi. Õppebaasi arendatakse pidevalt, näiteks 2018/19. õa kaasajastati ja laiendati spaaõppe klassiruumi. Kui enne olid klassiruumid väikesed ja asetseisid eraldi, siis nüüd saavad kõik õpilased koos õppida. Õpilased tõid vestluses välja, et klassiruumide sisustamisel ja kujundamisel küsiti ka nende arvamust. 2018/19. õa avati hea ventilatsiooniga küünetehnikute klass. Koolikülastuse käigus veendus komisjon, et õppebaasi kasutatakse efektiivselt. Juiksuri ja küünetehniku eriala õppetundide vaatlustel käigus selgus, et tööohutusala juhendamine on lõimitud erinevates õppeainetes. Ohutus tagatakse kaitsevahendite (kindad, põlled, peleriinid) ja puhastusvahendite õige kasutamisega, et ennetada haiguste (nt pedikuloosi ja seenhaiguste) levikut. Vestlusest õpetajate ja õpilastega ning tunnivaatluste käigus selgus, et sotsiaalne keskkond on väga õpilasi toetav. Eneseanalüüsi aruande ja õpilastega peetud vestluste põhjal võib öelda, et õpilased on õppetöö tingimuste ja õppebaasiga rahul ning saavad õpperuumide arenduses kaasa rääkida.

JIT ÕKR õppematerjal on piisav ja hästi kättesaadav siseveebis, e-õppe keskkonnas Moodle, Google Drive'is ja raamatukogus, kus on head võimalused iseseisvaks tööks, paljundamiseks ja interneti kasutamiseks. Õppetöös kasutatakse ka teistes koolides välja töötatud e-õppe materjale. Vestlusest spaateenindaja eriala õpetajaga selgus, et nende erialal õpik puudub, õpetaja tunneb selle järele vajadust ning õpiku koostamise ideed on arutatud ka teiste koolide õpetajatega. Vaadeldud juiksuri eriala tunnis kasutati osaliselt inglisekeelseid õppematerjale, mis võimaldab õpilastel arendada turismipiirkonnas töötamiseks vajalikku erialase inglise keele oskust. Iluvaldkonnas on eestikeelset õppematerjali vähe, probleemi saab lahendada võõrkeelse materjali kasutamise ja keeleõppe lõimimisega erialaõppes, mida koolis ka tehti. Planeeritud parendus rakendada juiksuri ja spaateenindaja eriala õpilastele simulatsiooniõpet virtuaalreaalsuse keskkonnas võimaldab tõsta õppe kvaliteeti ja muuta paljude oskuste õppimise efektiivsemaks. Juiksuri, kosmeetiku ja küünetehniku erialale on koostatud iseseisvaks harjutamiseks erialase soome, inglise ja vene keele testid. Õpilased pidasid neid piisavalt heaks õppematerjaliks. Vestlusel osalenud õpilased pidasid positiivseks, et siseveebis on kõik õppematerjalid kättesaadavad ning ka õppetöölt puudujad saavad õppematerjalid vajadusel kohe kätte. Moodulite rakenduskavast ja vestlustest nii õpilaste kui õpetajatega ilmneb, et spaateenindaja eriala õpilased kasutavad digitaalset õpimappi, mis toetab nii sessioon- kui töökohapõhist õpet. Nii saavad õpilased tagasisidet kogu õppeprotsessi raames ning koguvad kõik õpitu ühte kohta kokku.

Õpetajad ja õpilased suhtlevad omavahel tihedalt, õppematerjale jagatakse ja iseseisvaid töid tagasisidestatakse ka sotsiaalmeedia vahendusel. Õppegrupid on küllatki väiksed ning õpetajad saavad õpilastega tegeleda personaalselt. Vestlusest tööandjate ja vilistlastega ning ka tunnivaatluse käigus selgus, et ÕKR on loodud turvaline ja õpilast toetav õpikeskkond, mis soodustab oodatud tulemuste saavutamist õppetöös.

#### MT ÕKR õpikeskkond

ÕKR erialade õpikeskkonna arendamise eesmärgid lähtuvad KAKi arengukavast ja detailsemalt tegevusplaanist. Nii on õpikeskkonda igal õppeaastal täiustatud ning edasi arendatud ja tehtud plaanitud investeeringud nii õppeköögis, õppehotellis, õpperestoranis kui ka teenindusklassis. Näiteks on eneseanalüüsi aruande põhjal tööandjate soovitusel soetatud innovatiivne seade Thermomix, mis on kasutusel restoraniköögi moodulis. MT ÕKR õpetajad ja õpilased töid vestlustes välja õppekeskkonna pideva ajakohastamise vastavalt õppetöö vajadustele. Näiteks soetati paar aastat tagasi kõik väikevahendid 120 inimesele banketi läbiviimiseks, mis on õpilaste poolt õppetöö raames korraldatava tänuürituse teenistuses. Kooli õppehotell võimaldab igakülgset majutamist ning puhastuse valdkonna õpingute käigus praktiliste oskuste harjutamist. Õppekeskkonna parendamine on pidev, nt puhastuse klassi tarvikute paremaks paigutamiseks on kavandatud sisse seada õppevahendite kapp.

#### RTVV õpikeskkond

RTVV ÕKR õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õpilast õpiväljundite saavutamisel. Giidi eriala õpilased ja vilistlased rõhutasid vestluses, et kooli poolt eelmisel aastal soetatud audiogiidi kasutamine õppetöös on väga efektiivne. Klassiruumis on giidiõpilastel võimalik kasutada sülearvuteid ning lisaks arendada enda praktilisi teadmisi väljaspool kooli toimuvatel praktilistel õppekäikudel nii looduskeskkonnas kui ka erinevate praktikaettevõtete juures, näiteks Saaremaa Muuseumi erinevates filiaalides. Õppebaasi arendatakse pidevalt. Näiteks selgus vestluses MT ja RTVV õpetajate ja õpilastega, et sellest aastast on sisse seatud üks arvutiklass sülearvutitega, kus saab läbi viia ka keeleõpet giididele. Arvutikasutuse võimalust keeleõppes hindasid kõrgelt nii õpilased kui vilistlased. Vestlusest õpetajatega selgus, et käesoleval õppeaastal on kavas juurde soetada üks audiogiidi komplekt. Õpilaste rahulolu õppetöö tingimustega on püsinud aastate lõikes enamasti üle 4,0 ja on võrreldav kooli keskmisega.

JIT, MT ja RTVV ÕKRde õpetajad kasutavad õppeprotsessis mitmekesiseid digivahendeid, näiteks süle- ja tahvelarvuteid, nutitelefone, digitahvleid jne ning erinevaid digitaalseid keskkondi, nt Learning Apps, Kahoot, Padlet jt. Neile on selles toeks haridustehnoloog. Seni on digivahendite ning –materjalide kasutamine lähtunud õpetaja initsiatiivist ning kool ei ole survestanud õpetajaid digitaalseid õppematerjale looma. Samas on koolil väga tugev digipark (nutitahvlid ja -telerid, virtuaalreaalsusprillid, innovatsioonilabor, interaktiivsed tahvlid ja sülearvutid). Õpetajad on loonud arvukalt e-õppe materjale ja kasutavad teiste koolide loodud e-kursusi ja õpiobjekte. Samas on väljakutseks interaktiivsete e-õppe

materjalide ja digivahendite kasutamine täiskasvanute õppes, mille peamise põhjusena tuli vestlustes õpetajatega esile täiskasvanute digipädevuste madalam tase.

Õpilaste rahulolu õpikeskkonna, -materjalide ja tehnikaga on eneseanalüüsi aruande põhjal tõusvas trendis. Nii õppebaasi kaasajastamine, info kiirem liikumine kui ka interneti parem kättesaadavus on parendanud õpikeskkonna kvaliteeti.

**Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades lähtub õpilaste ja õppevormide eripärast ja toetab õpilast õpiväljundite saavutamisel.**

JIT ÕKR õppekorraldus lähtub õpilaste ja õppevormide eripärast. Juuksuri ja küünetehniku eriala õpe toimub koolipõhises õppevormis. 2018. a avati spaateenindaja erialal lisaks koolipõhisele õppele ka töökohapõhine õpe (2019. a oktoobris lõpetas spaateenindaja eriala teine lend töökohapõhises õppes Pärnus). Senised kogemused töökohapõhise õppe rakendamisel on vestlusel osalenud erialaõpetaja sõnul olnud positiivsed. Vestlustest praktikaettevõtete, samuti tööandjate ja vilistlastega jäi kõlama, et toetatakse töökohapõhise õppe rakendamist ka teistel erialadel ja seni ollakse töökohapõhise õppega igati rahul. Vestlusest ilmnas, et spaateenindaja eriala töökohapõhise õppe võimalusest oleks huvitatud ka kohalikud Saaremaa praktikaettevõtted.

2016. aastast rakendati juuksuri erialal paindlikku õpet ja pikendati õppeaega poole aasta võrra, mis on nii vestluse osalenud õpilaste kui õpetajate sõnul end õigustanud. Õpilased, kes käivad mandrilt või töö kõrvalt koolis, suudavad rohkem õppetööst osa võtta. Sellise õppekorraldusega kursusele võeti vastu rekordiline arv õpilasi (18 õpilast, kellest lõpetas 12), mis näitab, et õppekorraldus on täiskasvanute sihtrühmale sobiv.

Spaateenindaja eriala õppes on lõimitud praktika ja teoreetiline õpe kooli õppesessioonide ajal ning on pidevalt toetatud iseseisvate tööülesannetega. Küll aga tõi spaateenindaja eriala õpilane vestlusel välja, et õppeperiood võiks olla isegi pikem - 1,5 aasta asemel 2 aastat, et võimaldada õpilastel sotsiaalseid oskusi arendada ja praktilisi oskusi kinnistada. Ka ettevõtete poolsed praktikajuhendajad tõdesid, et peamine väljakutse praktikantidega on just julguse kasvatamine erinevate klientidega toimetulekul.

JIT ÕKR õppes on teooria- ja praktiline õpe tihedalt lõimitud ning õpilastel on võimalus enne praktikale minemist ennast kooli õppesalongi turvalises keskkonnas kliente teenindades proovile panna. Näiteks juuksur, tase 4 kutsekeskharidusõppes on suuremat rõhku pandud sotsiaalsete pädevuste ja suhtlusoskuste arendamisele. Vestlustest JIT ÕKR juhtõpetaja ja õpetajatega selgus, et noortele õpilastele on üheks suuremaks väljakutseks just suhtlemisjulgus. Rahuloluküsitluse tulemused näitavad, et õpilased on praktilise õppega rahul ning peavad koolist saadud teadmisi ja kogemusi piisavaks, et minna ettevõtetesse praktikale.

JIT ÕKR praktikakorraldus toetab õpilastel õpiväljundite saavutamises, on arusaadavalt üles ehitatud ja dokumenteeritud. Kooli ja praktikaettevõtete esindajatega läbiviidud vestluste põhjal võib öelda, et huvi koostöö vastu on mõlemapoolne. Praktikakoha otsimine on ettevõtlikkuse toetamiseks jäetud õpilase enda hooleks, koolipoolne toetus ja abi on vajadusel olemas. Vestluses tõid ettevõttepoolsed juhendajad välja, et õpilased võiksid praktikale tulla suvel, kui kliente on rohkem. Kooli poolt on lepingus sätestatud praktikaperiood aprillist kuni augustini ja selles vahemikus peab praktika olema sooritatud. Samuti väljendasid praktikaettevõtted vestlustes, et kool võiks nii praktikaettevõtte kui ka õpilasega olla praktikaperioodi vältel tihedamas kontaktis, saades regulaarset tagasisidet enne praktika hindamist.

### MT ja RTVV ÕKRde õppekorraldus

Lähtudes aruandest ning vestlusest RTVV ÕKR täiskasvanud õpilastega, on koolipõhine õppevorm neile sobiv, samuti õppetöö korraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus. MT ja RTVV ÕKR sisehindamise aruandest lähtuvalt toetab ÕKRde õpiväljundite saavutamist teoreetilise õppe tihe seos praktilise õppega. Näiteks korraldavad giidid erinevaid õppekäike, mille valmistavad ette II kursuse giidi eriala õpilased ja tutvustavad I kursuse õpilastele. Praktilise õppe raames korraldatakse igal aastal turismimesi külastus, samuti osaletakse KAKis toimuvate konverentside ja ürituste korraldamises.

Vestlustest õpetajate ja õpilastega selgus, et MT ja RTVV ÕKR erialade õpilased saavad praktiseerida madalhooajal kooli majutusettevõttes ning õpperestoranis ning õpilased hindavad seda võimalust kõrgelt. Koostöös praktikaettevõtetega on kokku lepitud praktikate toimumise aeg, mis kestab mai algusest kuni augusti lõpuni ja selle ajalise korraldusega on rahul kõik osapooled. Giidi eriala õpilane tõi vestluses välja praktika sooritamise koostöös Saaremaa Giidide Ühinguga, mis andis hea kogemuse turismi kõrghooajal Kuressaare linnagiidina tegutsemisel. Osade majutusteeninduse õpilaste sõnul on väljaspool kõrghooaega Saaremaal praktikaettevõttes vähe tööd. Komisjon toetab kooli põhimõtet õpilaste algatusel praktikakohtade valimist. Kaalumist vajaks praktikakohtade sobivuses veendumine ja praktikakohtade valiku laiendamine väljapoole Saaremaad, et tagada praktika eesmärkide täitmine ja töö maht praktika vältel.

Vestlusest õpetajatega selgus, et koka eriala õppekava lühendamine 3,5 aastalt 3 aastale annab vähem aega praktikaks.

Vestlusest õpetajate ja õpilastega selgus, et MT ja RTVV erialade õpilaste ettevõtlikkuse toetamiseks võimaldab ja toetab kool praktikakohti leida õpilastel enestel. Kui õpilasel ei õnnestu praktikakohta leida, siis õpetaja abistab teda. Paljud õpilased on väljastpoolt Saaremaad, nt Tallinnast, ning praktikale minnakse tihti tagasi kodukohta. Vestlusest õpetajatega selgus, et rühmajuhataja või erialaõpetaja käib küll Tallinnas praktikakohti külastamas, kuid igale poole ei jõua ning suhtlus toimub telefoni teel. Vestlusest praktikakohtade esindajatega selgus aga, et nemad sooviksid tihedamat sidet koolipoolsete esindajatega, eriti just praktika alguses. Ettevõtjate hinnangul kulub juhendamisele alguses



väga palju aega, et kliendid oleksid praktikandi töösooritusega rahul. Seetõttu oleks õpetaja moraalne tugi kui ka praktiline kohalolek toeks nii praktikajuhendajale kui ka praktikandile.

Õpilaste rahulolu nii praktikakoha valiku kui ka praktikakorraldusega on kõikides ÕKRdes võrreldav KAK-i ja Eesti keskmisega. Samas praktikaettevõtete rahulolu kohta praktikaprotsessi korraldusega ÕKRde sisehindamise aruandes ei kajastu. ÕKRdel ei ole hetkel välja pakutud koolitust ettevõtete praktikajuhendajatele.

Kõikide hinnatavate ÕKRde õpilastele on loodud võimalused praktika läbimiseks teistes Euroopa Liidu riikides. JIT ÕKRs on spaateenindaja eriala õpilased alates 2016. aastast käinud välispraktikal regulaarselt, samas juuksuri eriala õpilased ei ole viimastel aastatel õpirändes osalenud. Vestlusest projektijuhi ja õpetajatega selgus, et üheks põhjuseks, miks juuksuri eriala õpilased ei ole välispraktikal käinud, on meist erinev töökorraldus teistes riikides (suur vaatluspraktika ja meistrit abistavate tööde osakaal, nt peapesu, välispraktika käigus). Spaateenindaja eriala õpilane rääkis hindamiskülastuse vestlusel välispraktika võimalusest ülivõrdes ning kiitis nii praktika korraldust, konkreetseid praktikaettevõtte nõudmisi kui ka koolipoolset ettevalmistust (täiendavad keeletunnid). MTT ja RTVV ÕKR õpilased on osalenud regulaarselt välispraktikal kui ka rahvusvahelistes projektides. Nii on näiteks rahvusvahelise koostöö tulemusena valminud digitaalne õppemäng „Green Challenge“ kui ka partnerriike tutvustavad lühifilmid. Projektides osalemine võimaldab rikastada nii õppetöö sisu, suurendada lõiminguid, samuti arendada keeleoskust. Rahvusvahelise koostöö tegevus jätkub uue 2019/20 Erasmus+ programmi rahastatud võtmekompetentside arendamise alase koostööprojektiga.

Vestlusest projektijuhiga selgus, et osadel õpilastel on välispraktikale minnes väga suured ootused, mis ei pruugi vastata kogetule, ettevalmistavad infotunnid võiksid neid ootusi reaalsemaks kujundada. Õpilased tõid vestluses esile projektijuhi tegevust õpilaste toetamisel, julgustamisel ja ettevalmistamisel enne välispraktikale minekut. Samuti on koolis keeleõpe välispraktikat toetav.

**Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktikal juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades lähtub õpiväljunditest.**

Teoreetiline ja praktiline õpe on lõimitud kõikide õppekavarühmade õppetöös.

JIT ÕKR õpe on ajakohane, lõimitud ja kasutatavad metoodikad toetavad õppimist. Õpetajate intervjuudes toodi välja matemaatika/joonestamise ja juuksejooniste tegemise lõimingud. Näiteks füüsika ja keemia õpetamine on seotud juukse struktuuri ja keemiliste vahendite õppega juuksuri eriala õpilastele. Erinevate õppeainete lõimimine on positiivne, kuna soodustab tervikpildi teket. Vestluses sai komisjon juuksuri eriala õpilastelt positiivset tagasisidet selle osas, et lisaks juuksuri erialaste oskuste õppimisele tutvustatakse neile näohoolduse, käte hoolduse, maniküüri, meigi ja näomaalingute tegemist. Lisaks tervikpildile juuksuritööst tekitab selline lähenemine õpilastes motivatsiooni kogu aeg

midagi uut juurde õppida. Vaadeldud juuksuri ja küünetehniku eriala tundides tõid õpetajad elulisi näiteid, esitasid küsimusi klassile ja andsid õpituga seoses koduseid ülesandeid. Küünetehniku eriala tunnis tehti näitlik katse puhastusvahenditega ja anti tagasisidet õpilaste kommentaaridele. Vaadeldud tundides sai komisjon kinnitust, et õppetöös kasutatakse erinevaid meetodeid, et tagada ja toetada õpilase arengut. Enesearuande analüüsis on välja toodud ka digitaalsete õpimappide koostamine JIT ÕKRs, mida õppeprotsessi käigus koos kaasõpilaste ja õpetajaga analüüsitakse. See on hea tõendusmaterjal, mille põhjal hiljem tulevane tööandja võib veenduda koolis omandatud tugevas õppetöö tasemes ja omandatud oskustes.

Õpet viivad JIT ÕKRs läbi oma ala praktikud, näiteks tööõigust õpetab jurist. Kool on taotlenud ja saanud Innovelt rahastust, et tuua töömaailmast praktikuid õpilastele oma kogemusi jagama. Sellised kohtumised on vajalikud, sest tutvustavad õpilastele nende erialaseid võimalusi. Kuna paljud juuksurid ja küünetehnikud töötavad FIE või OÜ-na, siis on teadmised ettevõtlusest, raamatupidamisest ja tööõigusest väga olulised. Kui alustava töötaja teadmised ettevõtlusest ja seadusandlusest on nõrgad, ei oska nad oma õiguste eest seista. Eneseanalüüsi aruandest nähtub, et viimasel spaateenindaja eriala õppekava (edaspidi ÕK) rakenduskava koostamisel arvestati tööandjate sooviga ja lisati ettevõtluse alused nii spaateenindaja kui juuksuri õppekavasse.

JIT ÕKR spaateenindaja eriala õpetajad tõid kasutatavatest meetoditest välja paaristöö – näohoolitsuse järjestuse õppimiseks ning LearningApps iseseisvaks õppeks ja õpitu kinnistamiseks. Õpilased kinnitasid vestlustes, et õpetajad toovad õppetöoga seoses elulisi näiteid ja tunnid on huvitavad.

Kujundav hindamine toimub juuksuri, küünetehniku ja spaateenindaja õppes igapäevaselt, see on vestlusel osalenud õpilaste arvates positiivne, arendav ja suunab õpilast adekvaatselt hindama ka enda tehtud tööd. Intervjuust õpetajate ja vilistlastega selgus, et mitmed õpetajad kasutavad kujundavat hindamist, annavad tagasisidet iseseisvate tööde puhul personaalselt ja võimaldavad ka õpilastel ühiselt õpitu üle arutleda.

Praktika kaitsmisel osalevad nii rühmajuhataja kui kutseõpetajad. Praktikasooritust hinnatakse praktikapäeviku ja -aruande põhjal. Õpilane tutvustab oma praktikakohta, kirjeldab igapäevast tööd ja näitlikustab piltidega tehtud töid. Võimalusel osaleb ka ettevõttepoolne praktikajuhendaja, kelle tagasisidet peab kool väga oluliseks kokkuvõtva hinnangu andmisel ja praktika kordamineku hindamisel.

MT ja RTVV ÕKR õppe sisuga on rahul nii praegused MT ja RTVV ÕKR erialade õpilased kui ka vilistlased, samas sooviti rohkem arvutiõpet igapäevaste arvutikasutusoskuste arendamiseks. Õpitud teoreetilisi ja praktilisi oskusi hinnatakse õppe lõpus kutseksamiga, milleks valmistatakse põhjalikult nii teoreetiliselt kui praktiliselt kogu õppeprotsessi vältel. Vestlusel osalenud tööandjate hinnangul võiksid MT ja RTVV ÕKR õpetajad käia rohkem stažeerimas, et hoida õpetamise taset kõrgel ning sisu ajakohasena.

MT ja RTVV ÕKR eneseanalüüsi aruandest nähtub, et koolipoolse praktikakorraldusega ollakse väga rahul, kuid väiksem on rahulolu praktikakohas toimuva juhendamise ning arendavate tööülesannete võimaldamise ning täitmisega.

Vestlusest tööandjatega selgus, et kuna eelinfo praktikantide kohta on vähene ning õpetajad külastavad praktikakohta harva, siis nõrgemate praktikantide puhul napib juhendajal aega ja praktikant saadetakse kõige lihtsama töö juurde. Aruandest lähtub, et praktikapäevik ja praktikaaruanne on nähtavad rühmajuhatajale siseveebis ja võimaldavad jälgida õpilase praktikakulgu jooksvalt. Tööandjad tõid vestlustes välja, et ettevõttel pole piisavalt võimalust praktikasooritusele tegeliku tagasiside andmiseks, lisaks napib ettevõttepoolsel juhendajal aega tagasiside täitmiseks. Seepärast soovitakse rühmajuhataja või erialaõpetajaga kohtumist nii praktikaperioodi alguses kui ka lõpus või vahetult peale praktika lõppemist elektroonselt antud hinnangu täiendamiseks.

MT ja RTVV ÕKR eneseanalüüsi aruandes on välja toodud, et tööandjate esindajad on kaasatud praktika kaitsmise hindamisele, kuid vestlustest selgus, et nad pigem ei saa hindamisel osaleda ajapuuduse tõttu, seetõttu soovivadki nad oma arvamuse edastada praktika lõpus rühmajuhatajale vahetult.

MTT ja RTVV ÕKRde õpetajad kasutavad mitmekülgseid meetodeid ning lõimitud õpet. Tunnivaatlustest ning vestlustest õpilaste ja õpetajatega tulid esile mitmed väljasõidud ja külastused, klienditeeninduspäevad ja projektõpe. Õpetaja ei loe oma töötunde, vaid on kaasatud ning valmis veetma koos teiste õpetajatega terveid päevi õpilastega koos majast väljaspool. Näiteks käivad giidi eriala kutseõpetajad koos keeleõpetajatega koos väljasõitudel ning õpilased saavad giiditööd harjutada ka võõrkeeltes. Kliendipäevadele on kaasatud klienditeeninduse õpetajad ning koka erialal luuakse menüüsid arvuti- ja erialaõpetajate koostöös.

Õpilaste rahulolu praktika korralduse ja hindamisega on sisehindamise aruande järgi kõrge, ületades kooli keskmisi näitajaid. Ka vestlusest õpilastega sai komisjon kinnitust, et praktilist osa on õppes piisavalt ja hinded kajastavad ka nende tegelikke teadmisi.

**Õpilaste toetamiseks on juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades loodud toimivad tugiteenused ja need on õpilasele kättesaadavad.**

Õpilaste toetamiseks on loodud toimivad tugiteenused, rakendatud on koostööl põhinev tugisüsteem. Sisse on seatud rühmajuhataja tunnid õpilaste informeerimiseks ja toetamiseks. ÕKRde sisehindamise aruande ja mitmete vestluste põhjal võib järeldada, et väga hästi toimib õpilaste toetamine rühmajuhatajate poolt. Nii vestlusel osalenud õpilaste kui rühmajuhataja sõnul on rühmajuhataja esimene isik, kelle poole õpilane probleemiga pöördub. Tema informeerib õpilasi nii VÕTA võimaluste kui ka toetuste ja praktika osas. Rühmajuhataja tegutseb tihedas koostöös teiste kooli töötajatega (õpetajad, õpilaskodu

kasvatajad, sotsiaalpedagoog). Komisjoni hinnangul on hästi toimivaks lahenduseks põhikohaga rühmajuhataja MT ÕKRs, kuna rühmajuhataja ei ole tunnis ning on paremini õpilastele kättesaadav. Probleem rühmajuhataja kättesaadavuse osas ilmnes juuksuri eriala õpilaste puhul nii juhtõpetaja kui õpetajatega vestluses.

Õpilastele rakendatavad rühmajuhataja tugi ja toetused (õppetoetus, vajaduspõhine toetus) on piisavad. Õpilaste vestlusest selgus, et kitsaskohaks on praktika sooritamine madalhooajal Saaremaal. Eritoetuse fondist õpilaste majutuskulude hüvitamine aitaks laiendada õpilaste praktikasoorituse võimalusi väljaspool Saaremaad.

Täiskasvanud õpilaste toetamiseks on loodud rühma FB grupid, kuhu kuuluvad lisaks õpilastele nii rühmajuhataja kui ka õpetajad. Erialaõpetaja on tavaliselt ka rühmajuhataja. Täiskasvanud õpilaste vestlusest ilmnes, et rühmajuhataja poolne tugi on piisav ning toimub kiire reageerimine probleemidele, samuti toetavad õpilased üksteist õpingute vältel. Õpetajad ja õpilased tõid vestlustes välja, et suhtlevad üksteisega ka sotsiaalmeedia vahendusel ning õpetajad toetavad õpilasi väljaspool õppesessiooni või sootuks pärast lõpetamist.

JIT ÕKR õppekavadel on koolikülastuse perioodil üks HEV õpilane, MT ÕKRs on 3. taseme abikoka eriala HEV õpilastele, koolikülastuse ajal õppis sel erialal kolm õpilast. Küll aga selgus vestlustest ja tunnivaatlustest, et haridusliku erivajadusega õpilasi on rohkem. Tugitöötajate sõnul lisandub igal õppeaastal järjest rohkem HEV õpilasi. Õpetajad tajuvad samuti, et aina enam suureneb HEV õpilaste osakaal ning mõistavad, et sellise muutusega tuleb kaasa minna. Õpetajad rakendavad individuaalset lähenemist ning kaasavad vajadusel rühmajuhatajat ning sotsiaalpedagoogi. Murekohana toovad õpetajad ja tugispetsialistid välja seda, et HEV ei ole tuvastatud ning õpilase erivajaduste kohta ei saa informatsiooni süsteemselt, vaid "avastades". Praegu on õpetajad saanud tuge sotsiaalpedagoogilt, ent sotsiaalpedagoogi sõnul ta kõigi toe vajajateni paraku ei jõua. HEV tugirühma koolis pole moodustatud, selle funktsioonides tegutseb nõustamiskomisjon. Positiivne on, et nõustamiskomisjonis tegeletakse õppevõlgnevuste monitoorimisega süsteemselt ja järjepidevalt. Plussiks on see, et koolis võimaldatakse regionaalsest eripärast lähtuvalt õpet läbi viia väga väikestes õpperühmades. Sotsiaalpedagoogi eestvedamisel toetatakse erinevate tegevustega eesti keelest erineva emakeelega õpilaste integreerumist.

Koolis toimub tihe koostöö tugipersonali (sotsiaalpedagoog, rühmajuhataja, referent) ja õpetajate vahel, samuti võrgustikutöö kooliväliste partneritega (nt perede, valla sotsiaaltöötajate ja põhikoolidega). Et jõuda õpilase probleemidele võimalikult vara jälile, siis pöördub sotsiaalpedagoog koolide poole, et saada neilt vajalikku taustainfot suurenenud tugivajadusega õpilaste kohta. Vestlusel tugispetsialistidega selgus, et õpetajate suhtumine on küll suurepärane, ent puudu jääb eripedagoogilisest kompetentsist. Praegune süsteem töötab hästi, sest õpetajad on valmis ise paindlikud olema, ent HEV õpilasele õppetöö kohandamist ei tehta süstemaatiliselt ega dokumenteeritult. Suurema enamuse õpilaste hariduslikku erivajadust ei tuvastata ning tugimeetmeid ei määrata, samuti ei koostata

individuaalset õppekava (edaspidi IÕK). Vestluse käigus töid rühmajuhatajad ja sotsiaalpedagoog välja vajaduse eripedagoogilise kompetentsi järele koolis.

Vestlustest tugitöötajatega ilmes, et mõnikord esineb suhtlusprobleeme õpilaste vahel, puudumist ja hommikuti sissemagamist, alkoholarvitamist õpilaskodus, toodi välja ka mure nn lumehelbekeste põlvkonna suhtumise pärast õppimisse. Selgus, et viiakse läbi ennetustegevusi esimese kursuse õpilastele, kuid mitte hiljem. Psühholoogilise toe võimalust koolis õpilastele hetkel ei pakuta ning komisjon ei jõudnud veendumusele, et väljastpoolt kooli osutatav psühholoogiline teenus on piisav.

Positiivsena tuleb esile tuua, et ÕKRdes on kavas alates 2020. õppeaastast rakendada kutsevaliku aastat, et aidata paremini välja selgitada eriala sobivus ja pakkuda ka haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) õpilastele vajalikku tuge õpingute alguses vähendamaks õppevõlgnevusi ja õppetöö katkestamist. Tugipersonali poolt on eneseanalüüsis välja toodud, et õpilastel ilmnevad õppevõlgnevused just esimesel õppeaastal ning need tekivad peamiselt seetõttu, et õpilane ei osale õppetöös.

Kuigi üle poole ÕKRde õpilastest moodustavad täiskasvanud, rakendatakse varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist (edaspidi VÕTA) tagasihoidlikult. Dokumentide põhjal võib järeldada, et VÕTAt rakendatakse peamiselt karjääri planeerimise ja ettevõtluse aluste moodulis, eelnevate õpingute ülekandmisel. Töökogemuse arvestamise kohta on vähe tõendusmaterjali. MT ja RTVV ÕKR õpilased kasutavad vähe VÕTA rakendamist (mõlemas ÕKR-s kokku 2-4 õpikogemuse ülekandmist ja 0-1 töökogemuse ülekandmist õppeaastas). Rühmajuhatajate sõnul takistab töökogemuse arvestamisel VÕTA taotlemist täiskasvanud õpilaste eneseanalüüsi oskuste madal tase. Õpilased töid vestlusel välja, et koolis rakendatakse VÕTAt õppetöö sisu osas õpetajaga kokkuleppel ilma formaalselt VÕTA taotlust tegemata.

Komisjoni hinnangul on koolis heaks traditsiooniks õpilaste tunnustamine tänapäeval ning preemiareisiga. MT ÕKR õpilaste rahulolu õpilaskoduga on olnud kõrgem kui KAKi keskmine (3,83 ja 3,49). Huvitegevusega rahulolu on JIT ÕKRs olnud läbi õppeaastate kõrgem kui koolis keskmisel. MT ja RTVV ÕKR õpilaste rahulolu huvitegevusega on varasemalt olnud KAKi keskmisest pisut kõrgem, kuid viimasel küsitluse läbiviimise aastal pisut langustrendis. Koolis on huvitegevuse osas plaanitud muudatused õpilasfirmade tegevusega seoses ning kokkusaamine aruteludeks 2019/2020. aastal.

## Järeldused

### Tugevused

- Õpiväljundite saavutamist toetab tänapäevane füüsiline, (sh õppevahendid ja tehnika) ning sotsiaalne õppimist ja algatusvõimet soodustav õpikeskkond, mille arendamisega tegelevad ÕKRd järjepidevalt ja millega on rahul nii õpilased kui õpetajad.

- ÕKRd reageerivad paindlikult tööturu nõudmistele ja on kohandanud õppetööd tööandjate vajadustele vastavalt. Praktikakorraldus on loogiline ja arusaadav ning õpilast toetab. Koolis toetatakse õpirändeid teistesse riikidesse, tehakse järjepidevat tööd praktikabaasidega ja toetatakse õpilasi enne välispraktikale minekut.
- ÕKRdes kasutatav õppemethodika toetab muutuva õpikäsitluse rakendamist ja võtmepädevuste arendamist (sh projektõpe, õppekäigud, eriala- ja üldõpingute lõimimine, ettevõtlusõpe). Teooria ja praktiline õpe on omavahel tihedalt lõimitud, samuti kasutatakse sihipäraselt eriala- ja võtmepädevuste lõiminguid. Pidev kujundav hindamine toetab õpilase arengut.
- Kõikide ÕKRde vilistlaste rahulolu on kõrge nii saadud hariduse, koolist saadud kutseoskuste kui ka praktikatega.
- Pidev ja ajakohane infovoog ÕKRde erialade, õppimisvõimaluste ja tegemiste kohta toetab potentsiaalsete õpilaste erialavalikut.
- Kooli töötajad teevad õpilase toetamiseks tihedat koostööd üksteise ning õpilase tugivõrgustikuga. Õpilased hindavad rühmajuhataja tegevust väga kõrgelt.

#### **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- Kuna õppetöö katkestamise määr on kõrge, on otstarbekas kaaluda teavitustegevust ja teavituskanalite määratlemist valdkonniti ning teha teavitustööd sihtrühmade kaupa. Soovitame õpilaste eriala- ja enesetundmise parendamise ning õppetöö katkestamise vähendamise eesmärgil rakendada sarnaselt JIT ÕKRga nõustamistegevusi MT ja RTVV ÕKRdes. Kaaluda võiks igaaastase vastuvõtuprotsessi ülevaatamise käigus erinevate meetmete rakendamist (motivatsioonikiri, vastuvõtuankeet vm) lähtuvalt sihtgrupist õpilaste erialavaliku toetamiseks ja võimalike tugimeetmete vajaduse varajaseks tuvastamiseks. Õpingute katkestamise vähendamiseks soovitame ka läbi mõelda, kuidas JIT ja RTVV ÕKR täiskasvanud õpilasi vastuvõtuprotsessi käigus põhjalikumalt teavitada õppetöö (sh iseseisva töö) mahust ja praktikaperioodi pikkusest.
- VÕTA võimaluste kasutamine on tagasihoidlik. Soovitame tutvustada ja soovitada VÕTAt ennekõike täiskasvanud õpilastele. Komisjoni hinnangul võiks tõhustada täiskasvanud õpilastele VÕTA alast nõustamist ja STARR meetodi tutvustamist juba varem omandatud oskuste analüüsimisel. VÕTA senisest suurem rakendamine võimaldaks vabastada täiskasvanud õpilaste ajaressurssi ja vähendada katkestamist.

#### **Arenguvõimalused**

- Toetame kooli suunda suurendada ja tõhustada digilahenduste kasutamist õppeprotsessis. ÕKRd võiks kaaluda digilahenduste kasutamise võimaluste

avardamist (nt Skype teel loengus osalemine, loengute salvestamine vm) täiskasvanud õpilaste sihtrühma puhul, et võimaldada paindlikumat õpet töötavatele inimestele.

- Praktikavõimaluste avardamiseks õpilastele võiksid ÕKRd kaaluda võimalusi pakkuda JIT ja MT ÕKR õpilastele rohkem ja mitmekesisemaid praktikavõimalusi väljaspool Saaremaad kõrghooaja välisel perioodil, kui Saaremaal praktikakohti napib.
- ÕKRdel on töökohapõhise õppe pakkumise kogemusi ja potentsiaali. Võiks kaaluda koostöös ettevõtetega spaateenindaja eriala kõrval ka teistel erialadel töökohapõhise õppe pakkumise võimalust Saaremaal.
- Prakтикаettevõtete rahulolu detailsem väljaselgitamine praktikakorraldusega, näiteks prakтикаettevõtete rahuloluküsitluse läbiviimine, võimaldaks välja tuua koolipoolse praktikajuhendamise ja muud arenguvõimalused praktikakorralduses.
- Kvaliteetse sisulise tegevuse tagamiseks õpilaste nõustamisel, tugimeetmete rakendamisel ja töötajate toetamisel ning et vähendada sotsiaalpedagoogi töökoormust HEV õpilaste toetamise parendamiseks, soovitame koostada HEV tugirühm ja määrata vastutav töötaja, samuti kaaluda eripedagoogi värbamist. Komisjon leiab, et süsteemsem tegutsemine õpilase HEV tuvastamisel ja EHISes kajastamisel võimaldaks koolile lisaressursi õpilasele vajalike tugimeetmete rakendamiseks.
- Keskkonnahoiu edendamiseks soovitame hakata tegelema prügi sorteerimisega juba klassiruumides.

### 3.3 Õpetajad<sup>1</sup>

#### Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

#### Analüüs

**Juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad.**

Hinnatavates ÕKRdes on ametikohad täidetud, õpetajad on kvalifitseeritud ja panustavad enesetäiendamisse. Kooli arengukavas on seatud õpetajate kvalifikatsioonile vastavuse sihtväärtuseks 80%. JIT ÕKR õpetajate kvalifikatsioon vastab praegu 82% ulatuses, MT ja RTVV ÕKR õpetajate kvalifikatsioon 90% ulatuses nõuetele.

<sup>1</sup> Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Osa suurema koormusega ÕKRde erialaõpetajatest on tegevpraktikud, mis võimaldab tuua õppesse ajakohast praktilisust - seda nii tunniandjate kui ka kooli töölepinguga õpetajate osas. Näiteks JIT ÕKRs töötavad õpetajad ilusalongides kui ka on FIEd, MT ÕKRs on koka eriala õpetaja Kuursaali restorani kokk ja majutusteeninduse erialal on õpetajatena kaasatud hotellide peadministraatorid. RTVV ÕKR kaks giidi eriala õpetajat töötavad ise FIEna giididena. Juhtkond tõdes vestlusel, et aina enam kaasatakse praktikuid ning osakoormusega spetsialiste, nt SA Innove rahastatud projekti "KAK ja tööandjate koostöö praktikasüsteemi arendamisel" abil. Samuti on praktikute ja lepinguliste õpetajate kaasamist rakendatud õpetajate töökoormuse planeerimisel, näiteks selgus vestlusest MT juhtõpetajaga, et kui rühmad ei täitu, siis ei kaasata ka niivõrd praktikuid. Vestlusest juhtkonna ja õpetajatega selgus, et ÕKRdel on paarkümmend lepingulist õpetajat, keda kaastakse infovahetusse. Näiteks kinnitas vestluses spaateenindaja eriala praktikust õpetaja, et on koolis toimuvaga igati kursis. Komisjon tunnustab, et kogukondlik kool on leidnud ka rahvusvahelisi praktikuid, näiteks JIT ÕKR õpet rikastab rahvusvahelise kogemusega prantslasest külalisõpetaja ning MT ÕKRs soomlasest külalisõpetaja.

JIT ÕKR tööd juhtiv sotsiaaltöö ja iluteeninduse õppesuuna juhtõpetaja on ametis alates eelmisest õppeaastast, ent vaatamata vähesele kogemusele tunnustavad valdkonna õpetajad uut juhtõpetajat ning tema aktiivsust ja pealehakkamist. MT juhtõpetaja on juhtinud õppesuunda alates 2015. aasta oktoobrist ning on pikaajalise teenindusjuhi kogemusega, mis aitab lähendada töömaailma ja õpikeskkonda.

#### Rühmajuhataja/praktikajuhendajad

KAK rakendab õpilaste toetamiseks rühmajuhatajaid. Mitmed õpetajad täidavad lisaks õpetaja rollile rühmajuhataja rolli, ent KAKis on MT ÕKRs üks täiskohaga rühmajuhataja, kellel on pidev ülevaade õpilaste tegevusest. Samas ei ole rühmajuhataja erialaspetsialist ning praktika sisulisel juhendamisel võib puudu jääda erialasest kompetentsist.

Vestlustest õpilaste, tööandjate ja praktikajuhendajatega tõdes komisjon, et ettevõttepoolsed praktikajuhendajad tunnevad vajadust juhendamiskoolituse vastu. Ettevõttepoolsed praktikajuhendajad tunnistasid, et on toimunud küll praktikajuhendajate koolitus, ent see oli mõned aastad tagasi.

#### **Juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmades on õpetajatöö maht ja ametikohad planeeritud.**

Eneseanalüüsi aruandest ja koolis peetud vestlustest nähtub, et õpetajate töö, ametikohtade ja koolitusplaanide kavandamine on läbi mõeldud. Õpetajate ametikohtade arv ja töö sõltub õppekavadest. Õpetajate tööd planeeritakse märtsiks valmiva õppetöögraafiku ning maikuus valmiva tunnijaotuskava alusel. Juhtkond tõdes vestlusel, et kuna täiendav vastuvõtt kestab pea suve lõpu ja sügise alguseni, on sügiseni palju ebakindlust ning tuleb viia sisse mitmeid muudatusi pedagoogide tööjaotuses. Seda püüavad ÕKRd stabiliseerida kevadise vastuvõtuga, mis on suunatud eeskätt põhikooli



lõpetajatele, et saada võimalikult varakult aimu sügisese töökoormusest. Samuti on ÕKRde juhtõpetajad teadlikult püüdnud õpetaja töökoormust õppeaasta peale hajutada ning näiteks kevadeti on suurem rõhk stažeerimisel. Lisaks tõi juhtkond vestlusel välja, et talvine vastuvõtt aitab samuti tagada töö parema jaotuse kogu aasta lõikes.

Õpetajad ning juhtõpetajad tõdesid vestlustes, et nende aastaplaan on päris tihe ja tööülesandeid täis ning järgmise õppeaasta kokkulepped tuleb sõlmida enne õppetöögraafiku valmimist märtsi alguses. See tähendab ka seda, et õpetajad peavad mitmepäevaseid koolitusi, millel soovivad osaleda, väga pikalt ette planeerima. Samuti tõdesid õpetajad, et õppetöö ja enesetäiendamise kõrvalt jääb aega õppekavade loomiseks/täiendamiseks ning täienduskoolituste läbiviimiseks napilt. JIT valdkonna õpetajad on agarad enesetäiendajad, näiteks spaateenindaja eriala õpetaja omandab teist kõrgharidust, küünetehniku eriala õpetaja valmistub kutset taotlema. MT ÕKRi õpetajad on ka täienduskoolituste läbiviijad (seda nii Töötukassa poolt tellitud kui RKT koolituste puhul). Lisaks on suur osa õpetajatest rühmajuhatajad, mis moodustab omakorda suure osa töökoormusest.

Lisaks õppetööle ja koolitustele panustavad õpetajad aega lõimimise parendamisse ja ettevõtlusõppesse (nt suur osa õpetajatest on ka Junior Achievement ettevõtlusprogrammi juhendajad) ning eriala arendamisse. Samas ei kurtanud õpetajad vestlusel ülekoormatuse üle, vaid soovivad teha aina enam. Komisjon hindab õpetajate omavahelist koostööd tulemuslikuks ja sujuvaks, selle näideteks on projektõppe ning lõimingute rakendamine. Lisaks on KAKis sisse seatud teispäevane koostööaeg õpetajatele. Samas selgus vestluses JIT ÕKR õpetajatega, et kuna koosolekuid on niigi palju, saab koostöö tehtud ka digitaalsete ühistöö võimaluste ja sotsiaalmeedia sõnumirakenduste abil. Kui toimuvad ühised koosolekud, arutatakse seal pigem täienduskoolitustel õpitut, jagatakse kogemusi toimetulekul erivajadustega õpilastega ning tehakse arenguplaane.

JIT, MT ja RTVV ÕKRde õpetajad osalevad aktiivselt erinevates võrgustikes ning kasutavad kogukondlikule saarekoolile omaselt ära isiklikke kontakte. JIT ja MT ÕKRde õpetajad toovad välja koostööd ka teiste sama valdkonna koolidega just õppematerjalide loomise osas (nt Pärnumaa Kutsehariduskeskuse ja Tallinna Teeninduskooliga spaateenindaja erialaste õppematerjalide osas). Samuti tehakse koostööd Eesti Spaaliidu ja iluteeninduse võrgustikuga.

**Juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmade õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õpilaste vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.**

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest ja õpilaste vajadustest. Formaalne erialaareng jaguneb täienduskoolitusteks ja (välis)stažeerimiseks ettevõttes. Kool on võtnud eesmärgiks suurendada kutsega (kutseõpetaja, õpetaja, andragoog) õpetajate

arvu ning toetada õpetajate koostööd moodulite kokkuvõtval hindamisel. Näiteks toetab kool täiendava palgatõusuga õpetajaid, kes on omandanud õpetaja, kutseõpetaja või täiskasvanute koolitaja kutse. Nende eesmärkide poole liikumist on näha ning õppetulemused on paranenud. Vestlusest juhtkonnaga tuli välja, et kui esialgu tõi selline muutus kaasa teatava vastuseisu, siis nüüdseks on aina enam õpetajaid läbinud teekonna kutse omistamiseni. Õpetajal on vaja kutse saamiseks koostada eneseanalüüsi arengumapp, mis aitab tema vajadusi ja pädevusi lahti mõtestada. Hindamiskomisjonil oli võimalik tutvuda erineva taseme õpetaja arengumappidega, need olid sisukad ning pidevale arengule orienteeritud.

Teisalt võib tõdeda, et aina suureneb väiksema kui 1,0 koormusega õpetajate ning tegevpraktikute arv. Samuti ei ole viimaste puhul kahtlust erialaste pädevuste osas, ent küsimuseks jääb nende pedagoogilise pädevuse hindamine ja pädevuste omandamise toetamine.

Õpetajate koolitusvajadus kaardistatakse koostöös juhtõpetajaga ning suur osa sisendist selgub arenguvestluste käigus. Otsese koolitusvajaduse kaardistab juhtõpetaja koostöös õpetajaga ning see lähtub nii õpetaja vajadusest kui ka õpilaste tagasisidest. Küll tõdesid vestlustel nii juhtkond kui õpetajad, et ÕKRde õpetajad on oma asukohaga meretagusel maal halvemas seisus kui mandril tegutsevad kolleegid, kuna ka ühepäevase koolituse tarbeks tuleb korraldada lähetus ning tasuda suuremad majutus- ja transpordikulud, samuti arvestada pikema sõiduajaga. Nii ÕKRde õpetajad kui tugitöötajad olid väga rahul sisekoolitustega, mis tulevad nõ koju kätte. Näidetena toodi nii andragoogika kui eripedagoogika täienduskoolitusi, mis on aina muutuvus õpikeskkonnas hädavajalikud.

Nagu eelnevalt nimetatud, on ÕKRdes mitmed õpetajad ka ise FIEna tegutsevad praktikud ning tänu sellele on nende erialased teadmistes igati ajakohased. JIT ÕKR õpetajad on stažeerinud ettevõtetes nii kodumaal kui ka Sloveenias, Küprosel ja Soomes. MT ja RTVV ÕKRde õpetajad on välisstažeerimisel käinud Maltal, lisaks on nad aktiivsed stažeerijad kodumaal. Vestlustest projektijuhi ning õpetajatega selgus, et õpetajad hindavad välisriikides stažeerimist kõrgelt ning see on nende jaoks motivatsiooni ja inspiratsiooni allikas. Samas ei leidnud komisjon veenvaid tõendusid koolituste/stažeerimise kogemuste jagamise ning meetodikate juurutamise kohta. Pedagoogid jagavad kogemusi küll vabas vormis oma ÕKR kolleegidega, ent ühest ÕKRst tulnud kogemus võiks olla väärtuslik ka näiteks teises ÕKR, kuhu see aga ei pruugi jõuda.

### Õpilaste ja õpetajate rahulolu trendid

Eneseanalüüsist ja vestlustest õpilastega selgus, et õpilased hindavad õpetajate positiivset ja individuaalset lähenemist õpilastele ning õpetajate head erialast võimekust, elukogemust ja inimlikkust. Eneseanalüüsist nähtub, et kuna läbi aastate on kasutatud erinevaid küsimustikke, siis on trendides ka ebastabiilsust, mis võib olla tingitud erinevast küsimustikust. MT ja RTVV ÕKRdes on õpilaste rahulolu õpetajatega pigem kõrge ning õpilased on kooli keskmisega võrreldes eriti kõrgelt hinnanud muutuvat õpikäsitlust. JIT

ÕKRd on õpilaste rahulolu õpetajatega pidevalt üle kooli keskmise. Eneseanalüüsis on nii JIT, MT kui RTVV ÕKR puhul nõrgimaks kohaks viimaste 2017. aasta andmete järgi õpetajate koostöös, ent selle parendamiseks on kool loonud mitmeid erinevaid meetmeid (projektõpe, koostöö teisipäevad). Seega on selgelt näha, et parendusvaldkonnad on planeeritud eesmärgipäraselt ning lähtuvalt õpilaste tagasisidest.

Nii eneseanalüüsisist kui vestlustest õpetajatega selgus, et hinnatavate ÕKRde õpetajad tajuvad oma töö väärtustamist, on kaasatud kooli arengutesse ning neil on juhtkonna toetus. Õpetajad tajuvad, et on oma otsustes vabad ning neid usaldatakse. Vestlustes toodi välja, et juhtkond keskendub inimestele ning koolis on avatud juhtimiskultuur. Ainsa nõrkusena tuleb eneseanalüüsisist välja õpetajate stressitase, ent ilmselt käib teatav stressitase õpetaja tööga kaasas. Vestlustest nii õpilaste kui kooli personaliga nähtus, et õpetajad on oma tööle pühendunud ning mõtlevad agaralt õpilastega kaasa ka väljaspool klassiruumi ja õppetööd - näiteks õpperühma sotsiaalmeedia gruppides, kus nad õpilastele pidevat tagasisidet annavad. ÕKRde eneseanalüüsi aruandes oli tugevusena välja toodud ning kooliküllastusel oli näha, et õpetajad hindavad kooli ja näevad end koolis töötamas ka aastate pärast. Koolil on tekkinud omamoodi kogukonnatunne, mis liidab kooli külge nii töötavaid praktikuid kui ka personali.

## Järeldused

### Tugevused

- ÕKRdes õpetavad kvalifikatsioonile vastavad õpetajad ja kõigis ÕKRdes on õppe läbiviimisse kaasatud praktikuid. Õpetajate erialane pädevus on kõrge.
- Hinnatavate ÕKRde õpetajad on motiveeritud ja hindavad KAKi tugeva koolina ning soovivad seal edaspidi töötada.
- Kooli juhtkond toetab õpetajate professionaalset arengut (sh õpetaja kutse taotlemist).
- Õpetajate koostöö ja lõiming: õpetajad teevad koostööd nii erialaspetsialistidega väljaspool kooli kui ka koolis õppetöö lõimimisel, ühiste õppe- ja hindamisülesannete, samuti õppematerjalide ja õpiobjektide loomisel ja õppetöö läbiviimisel.

### Arenguvõimalused

- Toetame kooli eneseanalüüsis välja toodud parendusvaldkonda, et koolituste/projektide/välisstažeerimise tulemused jõuaksid veelgi paremini õppetöösse. Analüüsitud ÕKRdes käivad õpetajad erinevatel koolitustel ja osalevad erinevates projektides, ent info kogetust ei jõua ÕKRst väljapoole. Soovitame õpitut ja kogetut jagada ka laiemalt koolis, näiteks ülekoolilistel meetodikapäevadel.

## 4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused juuksuritöö ja iluteeninduse, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühmade osas

### Peamised järeldused

#### Tugevused

- Õppekavarühmade õppekavaarendus on eesmärgipärane ja pidev, koostöine, töömaailma ja sihtrühmade vajadustest lähtuv protsess.
- Õppekavarühmade tänapäevane füüsiline ja sotsiaalne õpikeskkond, mille arendamisega tegelevad ÕKRd järjepidevalt, soodustab õppimist ja õpiväljundite saavutamist ning sellega on rahul nii õpilased kui õpetajad.
- Õppekavarühmade õppekorraldus, sh praktikakorraldus on õpilast toetav, õppemetoodika ja hindamine toetab muutuva õpikäsitluse rakendamist ja võtmepädevuste arendamist, teooria ja praktilise õppe ning eriala- ja võtmepädevuste lõiminguid, samuti ettevõtlikkus- ja ettevõtluspädevuste arengut.
- Õppekavarühmade õpetajad ja rühmajuhatajad lähenevad oma töös individuaalselt igale õpilasele ning toetavad õpilase algatusvõimet ning isikupära.
- Õppekavarühmadel on tugev ja väljakujunenud võrgustik ning kogukonnatunne (seda nii õpilaste, töötajate, vilistlaste kui ka tööandjate näol), mis võimaldab õpet läbi viia ja arendada vastavalt töömaailma vajadustele.
- Õppekavarühmades toetatakse õpetajate ja õpilaste erialaste ning võtmepädevuste arengut ning õppe sisu ja metoodika ajakohastamist toetavat rahvusvahelist koostööd ning õpilaste ja õpetajate õpirändeid teistesse riikidesse. Tehakse järjepidevat ja tõhusat tööd praktikabaasidega välisriikides ja toetatakse õpilasi enne välispraktikale minekut.
- Õppekavarühmade õpetajad on kvalifitseeritud, motiveeritud, koostööd ja kooli hindavad, nende professionaalne areng on igakülgset toetatud kooli juhtkonna poolt. Õpetajate rahulolu avatud juhtimise ja professionaalse arengu võimalustega on kõrge. Õppe läbiviimisse on kaasatud arvukalt praktikuid.
- Õpilaste rahulolu õppekavade, õpetamise ja õpetajatega on kõrge ja tõusvas trendis ning ÕKRde vilistlaste rahulolu on väga kõrge.

#### Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Analüüsitud õppekavarühmades ei ole täiel määral ära kasutatud täienduskoolituste pakkumise potentsiaali. Soovitame laiendada JIT ÕKRs pakutavate täienduskoolituste valikut ja suurendada koolituste arvu, MT ÕKRs kaaluda täienduskoolituste läbiviimise võimalusi väljaspool kooli ning RTVV ÕKRs kaasata väliseid partnereid täienduskoolituste läbiviimisesse.
- Täiskasvanud õpilaste õppetöö katkestamise määr on kõrge. Soovitame rakendada sarnaselt JIT ÕKRga nõustamistegevusi MT ja RTVV ÕKRdes ning läbi mõelda JIT ja RTVV ÕKR täiskasvanud õpilaskandidaatide teavitamine õppetöö, sh iseseisva töö mahust ja praktikakorraldusest.
- VÕTA võimaluste kasutamine on tagasihoidlik. Soovitame enam tutvustada ja soovitada VÕTA võimalusi täiskasvanud õpilastele ning tõhustada täiskasvanud õpilaste VÕTA alast nõustamist.

### **Tunnustust vääriv**

- Õppe kavandamises, nii õppe- ja hindamismetoodika osas kui ka lõimimises, on toimunud väga suur ja positiivne areng ning muudatused toetavad nüüdisaegse õpikäsituse rakendamist ning võimaldavad toetada õpilaste võtmepädevuste arengut.
- Nii sotsiaalne kui füüsiline õpikeskkond toetab õpiväljundite saavutamist ja õpilaste arengut ning on pälvinud õpilaste ning õpetaja rahulolu.
- Esile tõstmist vääriv ettevõtlikkus- ja ettevõtluspädevuste arengu toetamine ja aktiivne erialaõpetajate kaasamine ettevõtlusõppe läbiviimisse.
- Õppekavarühmades on loodud väga head võimalused õpilastele ja õpetajatele Erasmus+ õpirände ja strateegilise koostöö projektides osalemiseks ning strateegilise koostöö tulemused väärivad jagamist ka teiste õppeasutustega.
- Hinnatavates ÕKRdes õpetavad koostöised ja motiveeritud kõrge erialase pädevusega õpetajad.

### **Lõpusõnad**

Komisjon tänab kooli hea koostöö eest hindamiskomisjoniga (lisamaterjalid, suhtlus jm) ja suurepäraselt korraldatud vastuvõtu eest kooliküllastusel.

Rõõm oli näha nii ühtset ja toetavat koolimeeskonda, innustunud ja motiveeritud õpetajaid ning arenguperspektiivi nägevaid õpilasi. Kõik komisjoniga kohtunud koolimeeskonna esindajad, ka õpilased ja vilistlased, väljendasid uhkust oma kooli ning õppekavarühmade hea maine üle. Kooli juhtkond koos kollektiiviga on koolis loonud toetava ja positiivse õhkkonna ja õpikeskkonna.

Komisjoni liikmete soov on aidata kaasa vaadeldavate erialade arengule koolis ja loodame, et ülaltoodud tugevused innustavad teid sama tublilt jätkama ning tehtud ettepanekud ja soovitused annavad mõtteid edaspidiste parendustegevuste kavandamisel.

Soovime koolile edaspidiseks jätkuvat tahet ja energiat kutsehariduse edendamisel!